Narodna i študijska
Knjižnica via Geppa,9
TRIESTE

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lir, zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100, polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi: 30 lir mm v širokosti 1 stolpca, plačajo se vnaprej

DELO

GLASILO AVTONOMNE TRŽAŠKE FEDERACIJE K.P.I.

Obnovljena izdaja - Leto XII. - štev. 1 (535) TRST - 15. JANUARJA 1960 Posamezna številka 25 lir

TRST SKL
C 132/1960
329.15:323.15(450=163.6)
019600046
COBISS

O - IN UPRAVA: ... 3; telef.: 44-046 in 44-047
RUDOLF BLAŽIČ (Biggi)
založništvo „Dela"; tiska tip. Riva ul. Torrebianca 12

Naj živi I. kongres Avtonomne tržaške federacije KPI!

„Za gospodarsko obnovo Trsta, za demokratičen preporod dežele in za mir"

Kongres, ki odpira pot k novim uspehom v naših bodočih borbah

VITTORIO VIDALI

Tovariš Vidali je napisal ta članek kot prispevek naši prekongresni diskusiji. Ker gre za važne probleme, o katerih v njem razpravlja, smo smatrali za umestno, da ga objavimo kot uvodnik v današnji številki.

Čez nekaj dni se bo začel I. kongres Avtonomne tržaške federacije KPI. Na njem se bo razpravljalo o političnem poročilu. Izvoljeni bodo tudi novi vodilni organi in delegati za IX. kongres KPI, ki bodo prvič po končani vojni neposredno sodelovali na tem kongresu. Četudi nas to navdušuje, ne moremo reči, ako analiziramo predkongresno pisano in govorjeno diskusijo, da se večina članov naše federacije popolnoma zaveda pomena teh dogodkov, t. j. da smo sestavni del italijanskega komunističnega gibanja in da je naša naloga, da se borimo in delujemo za vključitev gibanja in da je naša naloga, da se borimo in delujemo za vključitev v italijansko demokratično stvarnost. Isto lahko rečemo tudi glede borbe za avtonomno deželo Furlanij - Julijska krajina s posebnim statutom.

Res je: naša zgodovina zadnjih petnajst let je drugačna od zgodovine drugih pokrajin Italije in petnajst let, ki so bogata na dogodkih in borbah je dolga dobo. Še vedno se razpravlja o problemu Trsta, pa čeravno je minilo že pet let odkar je anglo-ameriško upravo zamenjala italijanska uprava. Tudi vprašanje avtonomne dežele, je za nas Tržačane novejšega izvora. Že več kot 11 let delujemo sredi številnih ovir in resnih težav za prevzgojitev in reorganizacijo naše partije, za ponovno povezavo s slavnimi delavskimi in internacionalističnimi tradicijami. V tem smo napravili korake naprej. Tudi pot pred nami je odprta novim uspehom, toda v tej smeri moramo še veliko delovati, se boriti, vzgajati.

* * *

Če si Komunistična partija Italije postavlja za nalogo privesti do razumevanja odnosov borb za uresničitev zahtev delavcev in borb za strukturne reforme, razumevanja borb za uveljavitev republiške ustave in borb za socializem, borb za mir in za demokratičen in socialističen preporod v Italiji, si lahko predstavljamo v koliko resnejši in večji meri se predstavlja nujnost tega razumevanja pri nas, za naše prebivalstvo na Tržaškem ozemlju. Za nas so skoraj novi problemi, ki jih moramo rešiti v vsakodnevnem delovanju, v sleherni borbi, v političnem in vzgojnem vztrajnem in organiziranem delovanju, začenši s preučevanjem in spoznavanjem same republiške ustave, podrejajoč resni in vedri kritiki naše usmeritve, naše vsakodnevno delovanje, naše pomanjkljivosti in tudi naše uspehe. Samo tako bomo uspeli odpraviti miselnost zaprtega provincializma, ozkogledanja, ki preprečuje tisto široko debato, ki je poglavitna šibkost v naši predkongresni diskusiji.

* * *

Mi smo začeli resno razpravljati o politiki glede srednjega sloja, katoliških množic, o približevanju desettisočem ezulov, ki so danes sestavni del Tržačanov. Usmeritev je pravilna, toda delo bo tisto, ki bo odločilo o uspehu in ki bo omogočilo izboljšanje in konkretizirano na osnovi izkušenj naše politike. Od tega dela so odvisne tudi stične točke v borbi za mir, avtonomno deželo, za splošne in specifične zahteve.

* * *

Za realizacijo te široke politike, ki bo dala nov prestiž in bo povečala vpliv naše partije, je potrebno, da v partiji sami kaj spremenimo. Mi smo še vedno majhna federacija, ki zato, da bi se uvrstila med druge velike federacije KPI, bi morala vsaj podvojiti število svojih članov. To je poglavitna organizativna naloga in naši prijatelji, bralci našega tiska, naši volivci in drugi, ki gledajo s simpatijo na nas, predstavljajo rodovitna tla, na katerih je mogoče pridobiti sadove, ako resno vzamemo naloge proselitizma, ki je poglavitna naloga za vse naše organizacije na bazi, za vsakogar izmed nas. Kongres bo moral resno razpravljati o tem problemu, istočasno pa bomo morali odpraviti še vse obstoječe pomanjkljivosti v razvoju demokratičnega življenja, kar je nujno za dosego večjega zaleta v političnih borbah in sposobnostih v pogledu pobud naših sekcij in celic. To kar je bilo nakazano v tezah za VIII. kongres KPI in je poudarjeno v dokumentih za IX. kongres velja predvsem za nas tržaške komuniste. Opustiti moramo star shematičen sistem, metode in formule, odpraviti moramo v življenju in delovanju partije vse birokratske oblike, kaporalizem in shematičen dogmatizem ter omogočiti vsem organizmom partije, zlasti celicam in sekcijam, da bodo izpolnjevale svoje naloge, vzpodbujati neposredno udeležbo vseh članov pri elaboraciji in uveljavljanju politike partije.

Debata in dosledno upoštevanje načel demokratičnega centralizma bosta odstranila zadržanje popuščanja glede nerazumevanja, odporništva, politične pasivnosti, ki ne koristijo realizaciji prave politike enotnosti v naši federaciji.

Še nadalje vztrajam v potrebi po povečanju politične vzgoje članov partije, zato da bodo lahko razumeli in analizirali položaj, pridobili od tega nauke in politične orientacije, da bodo sposobni razviti borbe in se z argumenti postavili pred nasprotnike. Mi potrebujemo mlade kadre, ki so politično preizkušeni in ki razumejo velike perspektive, ki jih danes mora imeti množična demokratična, nacionalna, enotna in moderna partija, kakršna je naša.

Odpraviti naše pomanjkljivosti, realizirati organizacijske in politične naloge, ki jih je nakazala naša federacija, mobilizirati vso partijo za nadaljnji vzpon naprej, tako v pogledu števila kot v pogledu kakovosti in v pogledu razumevanja novega mednarodnega in državnega položaja, pomeni: konkretno se pripraviti na sedanje in bodoče borbe in zlasti na veliko volilno bitko, ki bo prihodnjo pomlad

Dnevni red I. kongresa Avtonomne tržaške federacije KPI

Kongres se bo vršil v veliki dvorani Ljudskega doma v Trstu ul. Madonnina 19. Začetek v petek 15. januarja ob 18. uri.

Dnevni red je sledeč:

1) Izvolitev predsedstva;
2) Izvolitev delovnih komisij;
3) «Naloge tržaških komunistov v borbi za demokratično obnovo, za gospodarsko poživitev Trsta in za mir». Poroča tovariš Paolo Sema, sekretar federacije.
4) Diskusija;
5) Poročilo o delovanju federalne kontrolne komisije;
6) Poročilo o delovanju federalne revizijske komisije;
7) Poročilo delovnih komisij in odobritev resolucij;
8) Izvolitev vodilnih in kontrolnih organov federacije;
9) Izvolitev delegatov za IX. vsedržavni kongres KPI.

Kongres se bo nadaljeval v soboto ob 8,30, zaključil pa se bo v nedeljo.

V soboto ob 18. uri bo govoril tovariš AGOSTINO NOVELLA ki bo na kongresu zastopal osrednje vodstvo KPI.

Dobrodošel, tovariš Agostino Novella!

Tovariš Agostino Novella ki bo zastopal vodstvo KPI na I. kongresu naše federacije, spada med najvidnejše voditelje naše partije. Kot delavec in sindikalni organizator se je še zelo mlad pridružil delavskemu gibanju. Leta 1923 je postal pokrajinski sekretar socialistične mladine v Genovi, ki je njegovo rojstno mesto. Leta 1924 je vstopil v KPI skupno s strujo «Internacionalistov» PSI, ki sta jo vodila Serrati in Maffi. Istega leta je bil izvoljen za namestnika sekretarja Zveze kovinarskih delavcev v Genovi. Leta 1926 je bil izvoljen za člana Centralnega komiteja komunistične mladine, naslednje leto pa je bil kot voditelj vsedržavne organizacije komunistične mladine, aretiran. Zloglasno fašistično Posebno sodišče ga je obsodilo na 4 leta zapora in 3 leta posebnega nadzorstva zaradi antifašističnega delovanja. Leta 1931 je bil na svobodi, odšel je v Francijo kjer je sodeloval v italijanski komunistični organizaciji. Kasneje je večkrat prihajal ilegalno v Italijo. Sodeloval je pri vseh manifestacijah proti fašizmu, ki so se vršile v tujini. Po izbruhu druge svetovne vojne in za časa nacistične okupacije Francije je kot član vodstva KPI skupno z drugimi partijskimi voditelji sodeloval v formiranju vodilnega centra v Italiji za koordinacijo akcij partije v raznih provincah, deželah in državi. Leta 1943 je sodeloval v akcijah vodstva KPI tako pred kot po 25. juliju; po 8. septembru pa je sodeloval v političnih in vojaških akcijah odporniškega gibanja. Tovariš Novella je član vodstva KPI. Od V. kongresa partije in od 1946 je zastopal partijo v konstituanti in v parlamentu. Svoje delo je vršil v veliki enotni sindikalni organizaciji CGIL, v kateri je danes generalni sekretar. V tej organizaciji nadaljuje delo, ki ga je svojčas vršil prezgodno umrli voditelj Di Vittorio. Razen tega je tovariš Novella tudi predsednik Svetovne sindikalne zveze. Njegova prisotnost na našem kongresu nam je v veliko čast. Tržaški komunisti mu tudi prek našega lista izražajo najprisrčnejšo dobrodošlico.

Ves demokratični svet obsoja podvige antisemitizma

Ko je bil nacifašizem, leta 1945, premagan si prav gotovo nismo mogli predstavljati, da se bodo še kdaj upali premaganci na dan s svojimi gesli in s svojimi programi. Danes pa smo priča, da temu ni tako. To nam potrjujejo tudi antisemitski izpadi, do katerih je prišlo v zadnjem času, ne le v Zahodni Nemčiji temveč tudi drugod po svetu. Na gornji sliki vidimo kljukaste križe na neki židovski sinagogi v Koelnu v Nemčiji, na spodnji sliki pa fašistične snope s sekiro, ki so bili narisani ob vhodu italijanske industrijske šole «A. Volta» v Trstu

V Zahodni Nemčiji je prišlo do novih protižidovskih izpadov. Pripadniki filofašistične organizacije «Nemčija, prebudi se» so v zahodnem Berlinu napisali na zidove mesta protižidovska gesla in narisali nacistične kljukaste križe. Skupina študentov je organizirala celo povorko, v kateri so nosili nacistične zastave. Protižidovska gesla so bila napisana tudi v Nürenbergu. Dr. Goldmann, predsednik svetovne nacistične organizacije je izjavil, da se bo še ta mesec razgovarjal v Bonnu s kancelerjem Adenauerjem o protižidovskih izgredih v Zahodni Nemčiji. Novinarjem je dejal, da ni treba najnovejših protižidovskih izgredov napihovati, vendar pa jih ni treba niti podcenjevati.

Do protižidovskih izgredov je prišlo razen v Zahodni Nemčiji tudi v Avstriji, Belgiji, Italiji, itd. V Celovcu so «neznanci» v nekem mestnem parku in na nekaterih poslopjih narisali kljukaste križe. Take križe so narisali «neznanci» tudi v židovski sinagogi v Trstu. Kljukaste križe so narisali tudi na veliki sinagogi v Anversu v Belgiji.

Protižidovska fašistična gesla tudi v Trstu

Do podobnih protižidovskih izgredov je prišlo tudi drugod po svetu, zato je zadeva mnogo bolj resna kot pa se bilo dalo na prvi pogled misliti. V resnici gre za prave podvige nacifašistov, ki so se po zlomu hitlerjevske Nemčije potuhnili, so imeli in še imajo v najvišjih vrhovih zahodnonemške oblasti močno oporo.

Vesti o vseh teh izpadih so razgibale javno mnenje v svetu. V mnogo krajih je prišlo do protestnih demonstracij, številne antifašistične organizacije, združenja bivših deportirancev in občinski sveti v številnih mestih so izglasovali odločne protestne resolucije zaradi protižidovskih izgredov. Vse to je seveda spravilo zahodnonemške oblasti v precejšnjo zadrego.

Podvigi nemških nacistov so v neki meri opogumili tudi njim sorodne somišljenike, fašiste, tako v Trstu kot v ostalih italijanskih pokrajinah. Prišlo je torej tudi v Trstu in v Italiji do antisemitskih pojavov. Tu pa tam smo imeli priliko opaziti na zidovih razne napise fašistična gesla in risbe fašističnega snopa s sekiro.

Med najnovejše pojave spadata tudi risbi s kredo, ki sta se pojavili ob vhodu v italijanske industrijske srednje šole «A. Volta» v Trstu. Poleg risb je bil tudi napis proti komunistom.

Nočemo temu pojavu pripisovati kdove kašnega pomena, saj je bil plod kakega prerazgretega študenta, ki je še vedno prežet s fašistično miselnostjo. Vendar pa tega ne smemo in ne moremo niti podcenjevati.

Pri tem pa moramo nujno poudariti, da je to tudi posledica vzgoje, ki so jo študenti deležni, žal v še premnogih učnih zavodih in ustanovah.

Da italijansko šolstvo ne odgovarja današnjemu času smo že večkrat poudarili. To je poudaril tudi eden izmed najuglednejših italijanskih juristov pred nedavnim v Trstu. Toda ni dovolj to le ugotavljati in, če se hoče, tudi poudarjati. Proti neodgovarjajoči vzgoji je treba mnogo bolj odločno nastopiti in zahtevati spremembe, ki so nujno potrebne.

Italijanska demokratična republika je izšla iz junaške osvobodilne epopeje. In prav to je tisto, kar mora tudi šola upoštevati v svojih programih!

Razvoj industrije v ČSR

◆ *Trst bi imel veliko koristi od povečanja trgovinskih izmenjav s Češkoslovaško*

Pred kratkim se je dr. Caidassi, predsednik tržaške Trgovinske zbornice, vrnil iz Rima, kjer se je razgovarjal o povečanju trgovinskih izmenjav med Italijo in Češkoslovaško.

Tržaška luka je zelo zainteresirana nad temi izmenjavami, saj se Češkoslovanška nahaja v njenem naravnem zaledju. Že iz nekdanjih časov se je velik del češkoslovaškega prometa usmerjal skozi Trst. V tej povojni dobi, zlasti pa v zadnjih letih se je ta promet občutno zmanjšal. Zaradi tega je Trst utrpel občutno škodo.

Češkoslovaška, ki je bila že pred vojno precej močno industrijsko razvita dežela, je v tej povojni dobi, v socialističnem sistemu, še bolj razvila svojo industrijo. Zato bi lahko še bolj povečala trgovinske izmenjave in bi se torej dobršen del tranzitnega prometa stekal skozi tržaško luko. Prav za prav bi bil lahko ta promet skozi tržaško luko mnogo večji od predvojnega.

O nekaterih aspektih češkoslovaškega gospodarstva obravnava tudi članek, ki ga je napisal Jan Černohorski in ki ga objavljamo.

Evo kaj piše o češkoslovaški industriji Černohorski, v članku ki ga tu spodaj objavljamo. Iz zaključkov tega članka je kaj lahko ugotoviti, kakšne koristi bi lahko imel Trst, ako bi se večji del češkoslovaškega prekomorskega prometa usmeril prav skozi našo tranzitno luko.

Prepustimo sedaj besedo Janu Černohorskemu:

Industrijska proizvodnja je danes skoro štirikrat večja kot pred vojno, ko je spadala ČSR med industrijsko razvite države. V letih tretje petletke (1961. 1965), ki jo sedaj sestavljajo v podrobnostih, se bo industrija še razvila in dosegla šestkrat višjo raven od predvojne. Industrija bo prispevala s 70% k vsedržavni proizvodnji.

Proizvodnja industrije se bo v letih 1961-1965 povišala skupno za 50%, njene poedine veje pa se bodo razvijale sorazmerno s potrebami vsedržavnega gospodarstva. Naglejši razvoj bo beležila kemična industrija z 86%. Najvažnejše naloge pa imata mehanična in kovinska industrija. Mehanična industrija bo povišala proizvodnjo za 72% z uvajanjem novih strojev, uvedbo splošne mehanizacije in avtomatizacije.

Evo nekaj zelo značilnih podatkov. Mehanična industrija bo dala leta 1965 v štirih tednih toliko proizvodov, kot jih je dala pred vojno v enem letu. Proizvodnja jekla bo znašala leta 1965 skoro 11 milijonov ton, električne energije 37,7 milijard kilovatov, koksa 11,6 milijonov ton, premoga in lignita 109 milijonov ton, cementa 8,6 milijonov ton.

Toda številke ne morejo dati zadostne slike gospodarske ravni Češkoslovaške in ciljev, ki si jih je postavila dežela. Zato je treba proizvodnjo na osebo. Leta 1965 bo imela ČSR približno 14,4 milijone prebivalcev. Na podlagi proizvoda na osebo je treba nato primerjati češkoslovaško proizvodnjo z drugimi državami.

Prebivalstvo ČSR predstavlja 0,5% vsega prebivalstva v svetu; njena proizvodnja pa 2% svetovne. Leta 1937 je raven proizvodnje električne energije ČSR predstavljala samo 59% ravni Francije in samo 40% Zvezne nemške republike. Leta 1958 je raven ČSR predstavljala 105% v primeri s Francijo in 80% v primeri z Zvezno nemško republiko. Proizvodnja jekla na osebo je znašala 1937 samo 83% v primeri s Francijo, toda leta 1958 je dosegla že 125%.

Kar se tiče proizvodnje premoga na osebo (4.449 kg), je ČSR na prvem mestu v svetu, glede na proizvodnjo 409 kg jekla na osebo, pa na šestem mestu. Leta 1965 bo znašala proizvodnja jekla 739 kg na osebo, kar presega povprečje Združenih držav v zadnjih letih.

V zadnjem letu tretje petletke bodo dala češkoslovaška kovinarska podjetja 10,5 milijonov ton jekla, skoro isto kar proizvajajo danes Belgija, Švedska in Avstrija skupaj. Treba je še upoštevati, da je število prebivalcev teh držav dvakrat večje v primeri s ČSR. Leta 1965 bodo v ČSR proizvajali toliko električne energije, kot jo je imela Italija 1955, ki ima skoro štirikrat več prebivalcev od Češkoslovaške.

Rezultat celotnega razvoja češkoslovaškega gospodarstva, je sistematično izboljšanje življenjskih pogojev prebivalstva.

Važen činitelj življenjske ravni, je znižanje delovnega urnika. Uvajanje mehanizacije in avtomatizacije bo pomagalo pri dvigu delovne storilnosti in sicer za 40% v industriji, 50% v kmetijstvu. Sedanji urnik 46 ur bodo tako znižali na 40, oziroma 42, s 5 dnevi dela na teden.

V letih 1961-1965 bodo zgradili 480.000 modernih stanovanj ki bodo imela ves potrebni komfort. Skoro vsa stanovanja bodo imela centralno kurjavo in stenske omare itd. To je cilj

JAN ČERNOHORSKY

(Nadaljevanje na 4. strani)

Objektivnost italijanskega radia

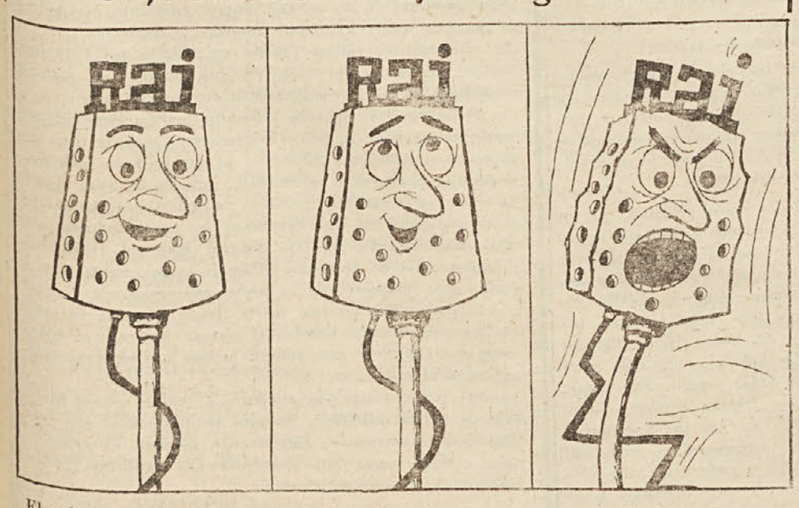

Ekscelenca, gospod škof... Gospod minister... Hruščev...
(Iz lista «La Lotta»)

Narodna in študijska knjižnica TRIEST
D 16.1.60/46

NAŠA PREDKONGRESNA DISKUSIJA

Politično življenje celic in sekcij

L. WEISS

Teze, o katerih razpravljamo ter diskusija, ki se že dalj časa vodi v naši partiji, podčrtavajo potrebo po ustanovitvi «moderne» partije. Naša načela, nas učijo, da mora biti partija «avantgarda» delavskega razreda. Nove razmere, ki se z vedno hitrejšim ritmom postavljajo pred nas, zahtevajo, da moramo biti tudi v političnem pogledu kolikor toliko na višini, tako v pogledu kulture kot v pogledu sposobnosti, da te razmere razumemo. Tako se mora partija, ako hoče biti na prednji straži v političnem in socialnem življenju, brezpogojno truditi, da bo kos zahtevam, ki jih postavlja sodobni svet, ki je tako dinamičen, tako zanimiv in bogat na raznovrstnih problemih.

Naravno je torej, da imajo komunisti velike zahteve tako glede znanja, kot glede učenja in razpravljanja. Tudi same značilnosti današnje politične borbe zahtevajo sposobno vodstvo v vseh partijskih organizmih in predvsem široko sposobnost vseh članov partije, da politično delujejo v slehernem krogu, da razpravljajo z drugimi delovnimi ljudmi in s pripadniki najrazličnejših družbenih slojev. Zato pa je danes, bolj kot v preteklosti, nujno potrebno, govoriti z gotovostjo v vseh, še tako zapletenih vprašanjih.

Kako je mogoče doseči ta cilj?

Po mojem skromnem mnenju je potrebno predvsem, da smo bolje pripravljeni na velike probleme, ki se odigravajo v sedanjem zgodovinskem obdobju človeštva. Ta pripravljenost je bistvenega pomena za dosego uspehov v borbah in v tekmovanju s političnimi strankami z drugačno ideologijo ter z drugimi političnimi silami.

Pri tem nikakor ne mislim, da bi se morali tako posvetiti študiju, da ne bi videli ničesar, kar se dogaja okoli nas ter da bi pozabili na stalne zahteve, tako splošne kot specifične, na raznih področjih ljudskih množi. Nasprotno, smatram za nujno, da se morajo tako velike kot male borbe voditi z vso resnostjo in to upoštevajoč široke poglede in poznavanje problemov sedanjega časa.

Ne mislim niti, da bi se moralo organizativno življenje partije spremeniti v nekako partijsko šolo ali v nešteto študijskih tečajev. Mnenja pa sem, da sta za dosego obogatenja političnega življenja sekcij in predvsem pa celic, nujno potrebna večja politična sposobnost in diskusija v najširšem pomenu besede.

* * *

Pošteno moramo priznati da številni sestanki celic imajo predvsem organizativni ali celo birokratski značaj. Prav zaradi tega številni člani ne čutijo potrebe, da se udeležujejo redno teh sestankov. Toda če bi bili ti sestanki bolj živi, če bi na njih živahneje razpravljali, bi bilo mnogo lažje pridobivati tudi nove člane za partijo. Če bi sleherni tovariš bil gotov, da bo odšel s sestanka celice bolje poučen o važnih svetovnih, državnih in tudi krajevnih vprašanjih, da si bo na njih pridobil kar je nujno potrebno za uspešno diskusijo z delovnimi tovariši, s prijatelji in sorodniki ter s tistimi, s katerimi prihaja v dotiko v vsakodnevnem življenju, bi prav gotovo bila tudi udeležba v partijskem življenju bolj intenzivna in rezultati delovanja slehernega tovariša bi bili bolj zadovoljivi in številnejše akcije, katerih bi se udeleževalo mnogo večje število tovarišev. To bi prav gotovo privedlo v naše vrste nove delavce, nove državljane, ki želijo dati svoj delež v debati in v akcijah za učvrstitev delovanja partije.

Tu pa želim podčrtati še nekaj, namreč, da nisem mnenja, da je to mogoče doseči samo s pomočjo bolje kvalificiranih tovarišev, ki so lahko poklicani, da imajo informativna poročila na sestankih in da «osvetlijo» razna vprašanja. Po mojem mnenju bi bilo bistvenega pomena realizirati predvsem širšo debato in omogočiti vsem tovarišem, da govore, da odkrijejo svoje dvome, da objasnejo položaj in doseči to, da se bodo vsi tovariši čutili odgovorne za vsako usmeritev, za vsako akcijo, za vsako geslo. Vse to bi moralo biti vedno bolj plod intenzivnega političnega kolektivnega življenja in ne plod elaboracije, četudi še tako velike, skupine voditeljev.

Naša partija bi morala toliko bolj biti v resnici množična partija, ne le zato, ker ima vezi z množicami ter vpliv nanje temveč ker vsakdor, ki ima izkaznico KPI živi med množicami, temeljito pozna njihove potrebe in zahteve, zapletenost in pomanjkjivosti položaja ter zahteve, ki se postavljajo pred vso partijo.

Ne smemo in ne moremo skrivati, da notranje življenje partije ni vselej in povsod tako, da vzpodbuja k delovanju tovariše v zgoraj omenjenem smislu. Prav zato pa je želeti, ako hočemo imeti «moderno» ter široko delovno partijo, osredočiti vse napore za odpravo vseh vsedlin sektaške miselnosti, sleherne mehanične-birokratske oblike delovanja celic. Celice morajo v resnici postati živo in delovno jedro, ki bo pripravljeno in sposobno, da pridobi za našo ideologijo, za našo politiko, za naše delovanje za obnovo dežele v vsej svoj socialni in politični stvarnosti, vsakogar, ki je za to pridobljiv.

Za emancipacijo žena

Borba za žensko emancipacijo je odločilni del sleherne akcije, ki stremi po obnovi naše dežele. Važnost te borbe je postala danes še večja in splošno bolj občutena, v trenutku ko se zaposlena žena bolj vključevati v proizvodnjo, ko so bila velika množična gibanja žena in ko prihaja do precejšnjih sprememb v tradicionalnih družinskih krogih, ki so bili stoletja popolnoma povezani z obstojem žena. V moderni in napredni Italiji bo treba uvajati pravico do dela tudi za ženo da bo postalnjen vstop v proizvodnjo splošen in enakopraven, istotako v šole vseh stopenj, zavode za strokovno izobrazbo, v vse poklice in kariere, javne ter zasebne. Organiziranje družbe in družine morata biti prilagojeni tej zahtevi prek širokega razvoja socialnih in zdravstvenih uslug, otroških vrtcev v mestu in na podeželju, novih oblik zavarovanja (pokojnina za gospodinje), itd. ter z idejno akcijo za uničenje mračnjaštva in nazadnjaštva, ki zanikata ženi mesto, katero ji pripada v moderni družbi ter jo tako podrejata že preživelim in reakcionarnim navadam. Zakonodajo, na kateri sloni danes družina bo treba čimprej podvreči reviziji, da se odpravijo najbolj nazadnjaške in odkrito najbolj hinavske določbe, spričo dejanskih pogojev, ki se vidno spreminjajo v skoro vseh socialnih slojih.

(Iz tez za IX. kongres K.P.I.)

Delavski razred noče privilegijev

Delavski razred ne zahteva privilegijev in ne vprašaj naj se reši brez njegove borbe to kar se lahko reši edino z njegovo enotno in organizirano silo na področju akcije zahtev in delovne pogodbe. Ustava sama jamči njegovo pravico posega v proizvodnjo in zahteva naj država določi omejitve lastnine. V interesu vsega naroda je, da se jamči razvoj ustvarjalnih pobud delavskega razreda, njegove kontrolne oblasti, pogodbene moči, v kateri je prva vzpodbuda slehernega gospodarskega, političnega in socialnega napredka.

(Iz tez za IX. kongres K.P.I.)

Ustanovitev dežele Furlanija-Julijska krajina bo eno izmed važnih vprašanj o katerih bo razpravljal kongres federacije

G. PACCO

Ustanovitev dežele Furlanija-Julijska krajina s posebnim statutom in posebno avtonomijo za Tržaško ozemlje, bo gotovo eno izmed vprašanj o katerem bo moral razpravljati naš I. federalni kongres zato, da se začne primerno akcijo med množicami. Vprašanje je na dnevnem redu tembolj, ker se o bodoči deželi razpravlja tudi v komisiji za ustavne zadeve pri poslanski zbornici.

Predvsem je treba predpostaviti, da se je vladna stranka na volitvah 1958 obvezala, da bo čimprej rešila vprašanje ustanovitve dežele. To je Krščanska demokracija obljubljala na vseh volilnih zborovanjih v Trstu kot tudi v drugih pokrajinah. Toda volitve so končale in demokristjani so — kot vedno — pozabili na obljube in zagotovila.

Ne Fanfanijeva in ne Segnijeva vlada, nad katero visi fašistična in monarhistična hipoteka, nista predložili v parlamentu osnutek statuta, ki bi skupno z osnutki drugih strank lahko služil za podlago diskusije in rešitve tega vprašanja. Šele na pritisk ljudstva in levičarskih parlamentarcev je vprašanje končno prišlo v diskusijo in upamo, da bo tudi v kratkem rešeno.

Toda priznati je treba, da naše ljudstvo ne pozna še dovolj tega vprašanja. Zato bomo morali o tem razpravljati na našem kongresu, da bomo tako dali tovarišem v roke orodje za uresničitev okrog tega vprašanja najširših sporazumov.

Kriza, ki se širi na našem področju, bi nam morala omogočiti široke debate o načinu, kako bi se, v okviru dežele s posebnim statutom lahko rešilo nekatere nujne probleme.

Poglejmo n. pr. položaj občin. Vlada dopolni proračunski primanjkljaj z nakazili, ki so vsako leto nižja, medtem ko so potrebe krajevnih ustanov in prebivalstva vsako leto večje. Na ta način se najdejo občinske uprave pred izbiro: znižati stroške ali zvišati dohodke z novimi davčnimi bremeni ali z večjo obremenitvijo sedanjih davščin.

Iz verodostojnih virov se je zvedelo, da daje Trst vsako leto državni blagajni kakih 40 in morda celo 50 milijard lir; področni proračun pa znaša okrog 20 milijard. Tako bi imela država z našim področjem kakih 20 milijard prebitka. Vsakdo lahko vidi v tem krivico, posebno če upoštevamo težko gospodarsko stanje področja kar je pripisati posledicam vojne in brezbrižnosti osrednjih oblasti.

Če bi prišlo do ustanovitve dežele, bi morala slednja v celoti rešiti finančno vprašanje. Večji del dohodkov, ki jih sedaj inkasira država, bi šlo v korist dežele in našega ozemlja.

Statut, ki ga je predložila naša partija pravi namreč v 36. členu, da so dohodki dežele sestavljeni iz devetih desetin neposrednih davkov, ki jih država inkasira na področju ter iz naslednjih dajatev, ki jih država isto tako inkasira na tem področju: davek na proizvodnjo električne energije in plina, ki se uporabita v deželi, davčni delež davka na državni monopol, kolekovinski davek na državne koncesije itd.; delež davka na poslovni promet, ki je v pristojnosti države ter druge dajatve, ki jih država inkasira v deželi.

Nadalje bo država nakazala vsako leto kot vsedržavno solidarnost, določeno vsoto, ki bo uporabila, na osnovi orgničnega načrta, za gospodarsko in socialno obnovo dežele.

Jasno je, da bi imele občine korist od ustanovitve dežele spričo današnjih naraščajočih potreb in letnih proračunov, ki jih morajo vedno bolj omejevati. Poleg tega pa ima nova dežela možnost rešiti perečo vprašanje avtonomije krajevnih ustanov. Kontrola pokrajinskega upravnega odbora, ki je izrazito predstavniški organ prefekture, ki sedaj nadzira stroške in sklepe občin ter pokrajine bi nato prešla v roke nadzornega odbora. Slednjega bi v pretežni večini sestavljali ljudstva izvoljeni člani in ne kot sedaj, funkcionarji prefekture.

Prenehala bi tako skopuška polemična in nezaupna kontrola, ki v režimu demokracije ne več umestna pač jo sedaj anahronistična zakonodaja vedno dovoljuje, kot se je izrazil demokristjanski predsednik pokrajine v svojem poročilu o pokrajinskem proračunu za 1960.

Zato je treba pospešiti borbo za novo deželo in široko avtonomijo za Tržaško ozemlje tako, da si bo to borbo v kratkem osvojila vsa partija in prebivalstvo našega področja. V tej borbi se lahko in se mora uresničiti najširša enotnost vseh prebivalcev, vseh, ki podpirajo potrebo po avtonomiji.

Enotnost delavskega razreda je bistveni pogoj za uspeh borb za obnovo družbe, v kateri živimo

L. SARANA

Eden od poglavitnih ciljev vsakodnevne akcije komunistov mora biti enotnost delavskega razreda, ki je bistveni pogoj za razvoj velikih borb za gospodarsko in demokratično politično obnovo družbe v kateri danes živimo. Omenjeni cilj bo tako konkreten doprinos k rešitvi velikih problemov, ki jih KPI postavlja v diskusijo za uresničitev italijanske poti v socializem.

Spričo tukajšnjih pogojev, imamo globoko sindikalno razdvojenost in precej delavcev, ki ne pripadajo nobenemu sindikatu, je problem tembolj važen v politični perspektivi množične akcije.

Predvsem je treba objasniti, da ne gre za podrejanje splošnih in posebnih koristi delavcev neke določene stroke ali podjetja strankarski politiki, kot nas obtožujejo nekateri sindikalni voditelji, ki pa v resnici sami podrejajo delavske koristi vladni politiki monopolov.

Problem obstoja v potrebi, da načnemo na politični ravni, razen bolj ozke sindikalne, borbo, da bomo prekoračili meje kategorije ali podjetja in se na ta način lotili problemov reforme struktur, ki jih predvideva republiška ustava da bomo na tej podlagi ustvarili nove odnose sil za ves delavski razred, in ne samo za komunistične in socialistične delavce.

Problemi gospodarske obnove Trsta, vloge njegove industrije in pristanišča, procvit in obstoj ki je aktiven v gospodarskem sektorju, mali in srednji industriji, obrtništvu narekujejo široko akcijo za enotnost delavskega razreda, ki je bistveni pogoj, da bomo lahko načeli te probleme z borbo.

Mednarodna pomiritev in široke trgovinske izmenjave med socialističnim in kapitalističnim svetom, nikakor ne bi spremenile usode našega gospodarstva, če ne pride do sprememb v notranjih odnosih sil v korist delovnih ljudi. Monopoli, ki kontrolirajo ekonomijo in italijansko vladno politiko, bi namreč ne odprli vrata našega pristanišča mednarodnemu prometu, v škodo svojih privilegijev.

Zato je bistveni problem v tem, da se uresniči nova politična razvrstitev, ki naj zbere vse demokratične, politične in gospodarske sile, vsili vladi novo politiko, prosto vezi z monopoli, ki bo imela združen delavski razred kot glavno gonilno silo.

Naloga komunistov ni samo v tem, da razumemo te probleme, marveč da tudi delujemo za njihovo uresničitev v vsakodnevni akciji. Iz tega izvira potreba po kolektivnem in poedinskem prizadevanju, da se v Trstu prekoračijo meje naše politične akcije na raznih sektorjih.

V Trstu nismo še uspeli ustvariti skupne fronte, ki bi z borbo načela omenjeni problem, kateri je življenjske važnosti na naše mesto, kljub temu, da smo imeli posebno v zadnjem letu velike in težke borbe, da je naš program za gospodarsko obnovo postal dejanski program vsega javnega mnenja.

Omejenost akcije je treba pripisati razkolu, ki obstoja v organiziranemu delavskemu gibanju, podrejanju strankarskim in vladnim koristim, ki ga nekateri voditelji gibanja vsiljujejo delavcem, naši nezadostni akciji za delovanje med delovnimi silami, ki so organizirane v teh strankah in sindikatih za diferenciacijo na politični in sindikalni ravni, primerjajoč med seboj programe, zadržanja, mnenja in gesla in razvijajoč okrog teh široko politično debato, ki naj o vsakem problemu zajame najširši del delovnih ljudi

Diskusija o posameznih problemih in njihova povezava z osnovnimi vprašanji, politična perspektiva, diskusija o vlogi delavskega razreda v moderni demokratični družbi, oblikah in metodah demokratične kontrole nad političnimi in gospodarskimi institucijami pod državno kontrolo in o vseh javnih ustanovah, bo omogočila določitev skupnih ciljev in iskanje sporazumnih akcij, ki bodo lahko ustvarile zavezništva in sporazume za ugladitev poti demokratični obnovi italijanske družbe in obenem politični in gospodarski obnovi Trsta.

Partija - vodilna sila delavskega razreda

Komunistična partija Italije mora biti vodilna sila v zmagoviti enotni mobilizaciji delavskega razreda in ljudstva Italije, ako hoče izpolniti svojo zgodovinsko nalogo, da vodi Italijo na poti v socializem. Zato se nujno zahteva od komunistov, da tako v političnem kot v organizacijskem pogledu izboljšajo partijo, odpravijo napake v usmeritvah, naglo povečajo svojo sposobnost v političnih pobudah in dejavnostih.

Po smernicah, ki jih je začrtal VIII, kongres, so bili doseženi pomembni uspehi pri obnovi in učvrstitvi partije. Toda potrebno je v tem pogledu napraviti nujne korake naprej. Sleherno tendenco po zadovoljitvi z doseženimi uspehi, je treba pobijati kot obliko konservativizma ter vzpodbujati sodelovanje z vsemi člani v kritikah, ki naj pomagajo partiji, da napravi nadaljnje korake naprej.

Partija se mora obnoviti in učvrstiti, toda mora se tudi uveljaviti na področju nacionalnega življenja kot moderna stranka delavskega razreda, ki zna odgovoriti na zahteve politične borbe, ki se vršijo v novem zgodovinskem obdobju.

Moderna partija delavskega razreda in ljudstva se mora predstaviti v vsakem trenutku svoje dejavnosti s pravo sliko nacionalne, demokratične in enotne partije.

Komunistična partija Italije, je tesno povezana z bratskim mednarodnim komunističnim gibanjem v skupnosti marksistično-leninistične teorije, komunističnih idealov in zmagovitih izkušenj, ki so se nabrale v več kot štiridesetih letih skupnih borb; je nacionalna partija, avtonomna v svojem političnem odločanju, sposobna, da v vsakem trenutku izrazi in brani nacionalne interese italijanskih državljanov

Komunistična partije Italije je demokratična partija, ki se bori za pridobitev večine italijanskega ljudstva za program demokratične obnove in za to da bo na ta način vodila italijansko ljudstvo, premagala odpor privilegiranih slojev in zgradila socialistično družbo.

Komunistična partija Italije je enotna partija, ki se bori za enotnost delavskega razreda, za sporazum v vsemi demokratičnimi strankami, proti diskriminacijam in hujskaštvu in za uresničitev enotnosti italijanskega ljudstva v ozračju civiliziranega popuščanja.

Kot zavedna in organizirana avantgarda delavskega razreda in delovnih ljudi KPI postavlja svoje pobude, vsestransko poznavajoč probleme italijanske stvarnosti, ki je bila zgodovinsko določena in je sposobna da uveljavi, na slehernem področju, delavski razred kot nov nacionalni vodilni razred.

Pogoj za to, da bo partija napravila nadaljnje korake naprej, je borba za polno politično enotnost v njenih vrstah.

(Iz tez za IX. kongres KPI)

Prispevek za predkongresno diskusijo sindikatov

Doprinos k poživitvi borb delavskega razreda v Trstu

A. CALABRIA

Leto 1959 karakterizira veliko število borb za obnovo delovnih pogodb, karakterizira ga visoka in zavestna enotna udeležba delovnih ljudi v teh borbah, ki so se odvijale v novem duhu enotnosti namenov in akcije. Toda razen tega smo imeli lansko leto otipljive sindikalne poživitve, večjega zaupanja v lastne sile in večjih možnosti za cele kategorije, od katerih so bile nekatere že dolgo let neaktivne. To je tembolj važno če upoštevamo krajevno sindikalno razdvojenost in veliko število delavcev, ki niso organizirani v nobenem sindikatu.

Zasluga teh uspehov gre delavcem. Osnovne sile velikih sindikalnih borb so bili kovinarji, pomorščaki, bančni uradniki, gradbeni delavci, tiskarska in tekstilna kategorija ter pekovski delavci, pleskarji in dekoraterji, delavci v pivovarni, mlinih, tovarnah testenin, kamnarji, nameščenci Delavskih zadrug, železničarji in pristaniščniki, nameščenci pošte in telegrafa, državni nameščenci itd.

Lahko trdimo, da se je v letu 1959 v celoti izkazala odločilna važnost obstoja v Trstu pokrajinske organizacije največje zveze italijanskih delavcev. Nova zvezna delavska zbornica je z dejanji — in ne besedami — izvedla vključitev tržaških delavcev v italijanski delavski razred, kar daje perpsketive za napredovanje in uspehe delovne sile našega mesta. Tržaški delavci se niso vključili samo organizativno, marveč tudi v borbi. Na ta način so bili neposredno udeleženi v veliki sindikalni bitki in činiteji uspeha na isti ravni kot njihovi stanovski tovariši v drugih mestih republike.

Če so bile v teh borbah tudi pomanjkljivosti, tega mogoče pripisati organizaciji CGIL, ki je vedno dosledno branila in se potegovala za zahteve zaintestavka pomorščakov ni razširila tudi na drugo kategorije in resiranih delavcev. Če se n. pr. ni bila deležna konkretne solidarnosti prebivalstva, kot so večkrat zahtevale organizacije pomorščakov, to ni bilo odvisno ne od volje in ne od stališča Nove delavske zbornice, ki je vedno javno povedala svojo usmeritev.

Vse delovne kategorije, ki so obnovile delovno pogodbe, so tudi dosegle izdatne ekonomske in normativne rezultate. Dosežene so bile boljše mezde in plače; izdatno so bili izboljšani pogodbeni elementi normativnega značaja: dopusti, odpravnina, izredno delo, minimum za akordno delo, delo vajencev, poviški plač in drugo. Gre za ugodnosti, ki se izražajo v milijonih lir poviška plač tržaških delavcev.

Važni koraki naprej so bili napravljeni še posebno za tekstilne delavce kar se tiče enakih plač za moško in žensko delovno silo, glede ureditve akordnega dela in revizije kvalifikacije. Iznad doseženih rezultatov ekonomskega in normativnega značaja (med temi tudi za nameščene Acegat), spada med najbolj pozitivne uspehe brez dvoma to, da so delavci učinkovido kljubovali politični, sindikalni in ideološki ofenzivi delodajalcev, ki so jih odkrito podprli vladni aparati (napadi na pomorščake in kovinarje pred pomorsko postajo in na Goldonijevem trgu). Istočasno se je uresničila enotnost v akciji med delavci in sindikati. Potreba po taki enotnosti si danes vedno bolj utira pot v zavesti delovnega ljudstva in ustvarja novo ozračje v tovarnah in delovnih kategorijah.

Med večje uspehe, ki jih je delovno ljudstvo doseglo lansko leto, je treba prišteti odobritev novega zakona, ki daje delovnim pogodbam, katere so bile sklenjene pred 2. oktobrom, polno zakonsko veljavo; nadalje nakazila naročil krajevnim ladjedelnicam ter ustanovitev industrijskega prostega področja. Gre nedvomno za uspehe Nove delavske zbornice in njenih pokrajinskih sindikatov v večletni borbi za zaščito in razvoj mestnega industrijskega potenciala, predvsem za podjetja IRI.

Lanske borbe so pokazale, da je Nova delavska zbornica učinkovito orodje vodenja, usmeritve in obrambe tržaških delavcev, v okviru obnovitvene sindikalne linije CGIL.

Beležili smo napredek pri obnavljanju izkaznic in včlanjevanju (3%), pomemben napredek na volitvah za nove notranje komisije (še danes se ni polegel odmev «iznenadenja» na volitvah v Sandard, Modiano, Ilva itd.); nadalje napredek na organizativnem področju z ustanovitvijo novih sindikalnih podružnic.

Omeniti je treba tudi naraščajoči pomen krajevnega zavoda INCA. Delovanje te ustanove se vedno bolj širi in izboljšuje tudi kvalitetno.

Leto 1959 pa je pustilo za sabo celo vrsto še nerešenih problemov, ki so življenjske važnosti za naše mesto in tržaško delovno ljudstvo. Mnogo dela bo treba še opraviti kar se tiče obrambe podjetij IRI in za njihov razvoj v okviru krajevne in vsedržavne gospodarske obnove.

Izjavam ministra Ferrari-Aggradi ni sledil noben konkreten ukrep v korist ladjedelnic Sv. Marka, Sv. Roka in železarne Ilva. Slednja je še vedno v nevarnosti, položaj v pristanišču pa vzbuja resno zaskrbljenost.

Problemo obnove tržaškega gospodarstva kar se tiče sektorjev industrije, pomorstva, pristanišča in trgovine, s katerimi so tesno povezani življenjski pogoji delovnega ljudstva, je vse prej kot pa rešen. Potrebna bo še vztrajnejša in stalna akcija, v okviru zahteve za ustanovitev dežele Furlanija-Julijska krajina s posebnim statutom in v okviru sprememb gospodarskega ustroja v vsedržavnem merilu.

Tržaške delavce in našo sindikalno organizacijo čakajo nove borbe za boljše življenjske pogoje, s povišanjem plač, za ustanovitev integralne proste cone. Gornji elementi so odločilnega pomena za krajevni gospodarski razvoj, za uresničitev gospodarskih in socialnih načel republiške ustave, uveljavitev sindikata na podlagi delovne pogodbe, za sindikalne svoboščine, pravice delavcev, proti vsaki diskriminaciji.

Gre za velike in nujne probleme, ki so sestavni del pogumnega programa CGIL. Te probleme izpopolnjujejo zahteve v krajevnem merilu in še vrsta drugih, kot je ustanovitev in delovanje notranjih komisij, kontrola nad zaposlitvijo, nadaljnja demokratizacija Delavskih zadrug in vrnitev te ustanove članom-zadružnikom.

Da bo delovno ljudstvo lahko napredovalo pa sta potrebna dva pogoja: politika miru in razorožitve ter razvoj enotnosti v akciji med delavci in sindikati na vsaki ravni.

To so glavni obrisi, ki jih bo treba podrobneje določiti in poglobiti na II. kongresu Nove delavske zbornice, v vidiku vsedržavnega kongresa CGIL. Na osnovi teh bomo korakali naprej, da bodo tržaški delovni ljudje beležili tudi letos nove in še večje uspehe. Zato zopet vabimo tržaške delovne ljudi, neglede na kakršno koli usmeritev, veroizpoved in jezik, naj vstopijo v vrste CGIL, da bodo tako dali svoj doprinos k še večji in silnejši sindikalni poživitvi.

Za spoštovanje republiške ustave

Za uresničenje in spoštovanje ustave.

Proti notranji politiki, ki je dejansko odložila uresničenje nekaterih osnovnih delov ustave, se KPI zavzema za politiko spoštovanja in uresničenja ustavne listine.

Temelji te politike so:

a) konec vsakršne diskriminacije, uveljavitev in obramba načela o enakosti med vsemi državljani ne glede na spol, družbeno pripadnost, premoženjsko stanje, veroizpoved, politično pripadnost;

b) ustanovitev avtonomnih dežel, pojolno priznanje pravic dežel s posebnim statutom in ustanovitev dežele Furlanija-Julijska krajina, spoštovanje in razvoj krajevne avtonomije, ukinitev prefektov;

c) razširitev kontrolnih polnomočij parlamenta, katerega dejanska suvereniteta in demokratična funkcionalnost morata biti zajamačena. To veleva, da morajo biti postavljeni pod nadzorstvo parlamenta vsi aparati izvršne oblasti, ki so danes brez vsake kontrole; da kontrola parlamenta nad javnimi izdatki postane dejanska; da se v vse vsedržavne organe vključijo parlamentarna predstavništva, ki naj bodo odraz obstoječih odnosov sil v parlamentu brez diskriminacij;

d) realizacija vseh organov in sredstev neposredne demokracije, predvidenih v ustavi, predvsem referenduma in ukinitev fašistične zakonodaje za prilagoditev pravil in zakonov ustavnim načelom;

e) priznanje vloge, ki jo mora imeti sindikat v demokratični artikulaciji države z uresničenjem člena 39 ustave; obramba pravic delavskega državljana na delovnih tudi preko zakonskih ukrepov, otvoritev tovarn ustavnim svoboščinam in pravicam združevanja in sindikalnega, političnega, kulturnega, razvedrilnega organiziranja delovnih ljudi;

f) uveljavitev in obramba načela o laičnosti države. To veleva, da se naj prenehа s konfuzijo med katoliško cerkvijo ter njenimi organizacijami in državo ter državnimi organizacijami, in da se naj postavi vprašanje uveljavitve konkordata proti kršitvam, katerim je podvržen.

g) razširitev volilne pravice na mladino iznad 18 let;

h) zaščita pravic vseh etničnih skupin na podlagi republiške ustave in mednarodnih dogovorov;

i) odtegnitev sleherne zakonito neutemeljene oblasti izvršnim organom, ki težijo k omejitvam svobode tiska govora, na političnem, kulturnem in umetniškem področju, dodeljujoč parlamentu zakonodajno pravico in sodni oblasti pa nadzorno in zatiralno pravico; razširitev nadzorne oblasti zbornic nad vsemi obveščevalnimi in propagandnimi središči, nad katerimi obstaja državni monopol (RAI-TV), z jamstvom vsem strankam, ki imajo svoje predstavnike v parlamentu, možnosti, da se preko njih oglasijo;

l) reforma enotnega teksta javne varnosti in uveljavitev ter obramba načela, na podlagi katerega se nobenemu državljanu ne sme omejiti osebna svoboda brez sklepa sodne oblasti;

m) politika socialne podpore, ki naj se otrese klerikalnega pojma miloščine. Socialna podpora mora biti centralizirana z ozirom na finansiranje, medtem ko razdeljevalna naloga mora biti poverjena kot družbena usluga voljenim krajevnim ustanovam.

(Iz tez za IX. kongres KPI)

Pozitivno delovanje občinske uprave v Zgoniku

▶ *Pred vojno ni bilo na področju občine niti en meter asfaltirane ceste, elektriko pa so imeli samo v Gabrovcu*

▶ *Danes so vse važnejše ceste asfaltirane, elektriko imajo prav vse vasi*

Če velja trditev o kateri koli podeželjski občini na Tržaškem ozemlju, da je po osvoboditvi v marsikaterem pogledu spremenila svoje lice, velja to v prvi vrsti za zgoniško občino. Z gospodarskega vidika je ta občina ostala v bistvu nespremenjena in je kmetijstvo še vedno poglavitni vir življenja tamkajšnjih občanov. Prav zato pa trdimo, da velja v prvi vrsti za zgoniško občino naša gornja ugotovitev.

Da je tako nam na najbolj zgovoren način potrjuje le bežna primerjava med sedanjim stanjem in stanjem, ki je bilo v občini pred dobrimi desetimi leti, odnosno še pred zadnjo vojno. Danes imamo na primer po vsej občini lepo urejene in asfaltirane ceste, pred desetimi leti pa ni bilo na področju občine niti ene asfaltirane ceste; danes imajo vse vasi — in tudi najmanjši zaselki občine — elektriko, pred dobrimi desetimi leti je bila elektrika samo v Gabrovcu; pred vojno je bilo v vsej občini eno samo šolsko poslopje, in še to zelo staro ter neprimerno, danes se ponaša ta občina z lepima šolskima poslopjema v Saležu in Zgoniku (sledije ni še niti popolnoma dokončano zaradi številnih birokratskih zaprek in zavlačevanj). Županstvo je dobilo pred nekaj leti popolnoma nov in dostojen sedež. V Gabrovcu, Briščikih in pri Bajti so udobne stanovanjske hiše. Edino, kar je bilo že pred vojno, je vodovod. Ta pa je bil po vojni izpopolnjen. Voda je bila napeljana celo v malo naselje Brišče, kjer živi le nekaj družin. Demokratična občinska uprava je smatrala za potrebno, da se voda napelje tudi v to naselje, pa četudi je bila ta napeljava združena z velikimi stroški.

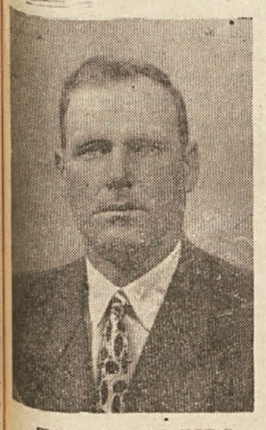

TOV. LOJZE PIRC
ŽUPAN V ZGONIKU

Občinska uprava je bila mnenja, da ne bi bilo pravilno, da bi to naselje ostalo za drugimi.

Kmetje iz zgoniške občine imajo danes možnost, da uporabljajo vodo iz vodovoda tudi za namakanje svojih zemljišč. Toda te možnosti se poslužujejo le malo, ker je voda predraga. Prav za to pa se demokratična občinska uprava ukvarja s preučevanjem, kako doseči razširitev vodovodnega omrežja ter omogočiti kmetom, da bi imeli vodo za namakanja po znatno nižjih cenah.

Ta cilj bi bilo mogoče doseči, ako bi bila občina uvrščena v seznam takoimenovanih gorskih občin. Ako bi do tega prišlo, bi lažje prišli do potrebnih kreditov za razširitev vodovodnega omrežja in bi kmetje imeli dovolj vode za namakanja po znatno nižjih cenah. V tem primeru bi se zainteresirani kmetje posluževali te ugodnosti, kar bi bilo še posebno velikega pomena za kmetijstvo, tudi z ozirom na dejstvo, da se področje zgoniške občine nahaja v neposredni bližini tržaškega mesta, kjer se zelo cenjeni kraški pridelki lahko prodajo po ugodnih cenah.

Letos poleti je poteklo deset let odkar so si zgoniški občani — prvič po tolikih letih — svobodno izbrali tako občinsko upravo, kot jim je po godu. In izbrali so si kandidate, ki so nastopali na listi Antifašistične unije, na kateri so bili tudi komunisti. Tedaj je bil za župana izvoljen tov. Lojze Pirc. Na drugih volitvah je zmagala druga lista in so komunisti prešli v opozicijo. Tedaj je bila za župana izvoljen dr. Obad. Na tretjih volitvah pa se je ponovno močno uveljavila enotna lista KPI in NSZ. Za župana je tokrat ponovno izvoljen tovariš Pirc.

Priznati je treba, da je bila večina del v vsej tej povojni dobi izvedena prav na pobudo komunistov. Tu ne moremo mimo, ne da bi omenili moža, ki je bil zelo zaslužen za prospeh zgoniške občane, ki pa je žal mnogo prezgodaj umrl. To je bil tovariš Anton Milič, ki je bil v prvi mandatni dobi tudi občinski odbornik. Nikoli ne bomo pozabili, koliko korakov je ta mož napravil v dobrobit vseh občanov. Kolikokrat smo ga srečali v Trstu, kjer je trkal na vrata raznih uradov in opozarjal predstavnike nadrejenih oblasti na potrebe zgoniških občanov. Za to je temu vrlemu možu hvaležna večina zgoniških občanov in mi vsi ga bomo za trajno ohranili v blagem spominu.

Med poglavitne naloge, ki si jih je postavila sedanja občinska uprava v Zgoniku spada vprašanje občinskih cest. V načrtu tovrstnih del za l. 1956-57 je bilo asfaltiranje cest Zgonik-Saležu (prvi trakt) ter ceste, ki vodi iz Devinščine na državno cesto št. 202. Ta dela so stala skupno 6 milijonov lir.

V načrtu za javna dela v gospodarskem letu 1957-58 pa so sledeče postavke:

Asfaltiranje I. trakta ceste Mali Repen - Briščiki, asfaltiranje ceste iz Briščikov do meje z repentabrsko občino, asfaltiranje cesti Kresija-Brišče, ceste iz Koludrovice v Zgonik, katero so tudi razširili, ceste, ki vodi od državne ceste do proseške železniške postaje. Vsa ta dela so stala skupno 27 milijonov lir.

V načrtu za leto 1958-59 pa so bila sledeča dela: ureditev ceste med Bajto in Saležem, izvedba asfaltiranja drugega trakta ceste Mali Repen - Briščiki, ceste, ki vodi od Briščikov do pokrajinske ceste in II. trakta ceste Zgonik - Sales. Vsa ta dela so stala skupno 23.5 milijonov lir.

Sedaj, ko smo se, četudi le bežno, seznanili z realizacijami na področju občinskih cest, ki so bile izvedene v prejšnjih poslovnih letih, dotaknimo se še občinskega proračuna za poslovno leto 1960. O osnutku tega proračuna je razpravljal občinski svet na svoji seji, ki je bila dne 19. t. m. Na podlagi tega proračuna so predvideni sledeči dohodki:

Najemnina od občinskih stavb 69.000 lir, najemnina od kamnolomov 400.000, najemnina od lova 101.250, odtegljaji na plačah občinskih uslužbencev 630.901, povračilo od računov za bolnišnice 420.000, užitninski davek 3.127.290, občinski davki 2.523.530, davki od zemljišč in stavb 410.966, davčne doklade 1.815.263, izredne aktivne obresti 200.000 lir itd.

Predviden je skupni znesek dohodkov 10.040.700 lir. Seveda smo tu omenili le najvažnejše postavke. Naravno je pa, da so predvideni znatno višji izdatki, zaradi česar je nujno potrebna državna podpora za uravnovešenje letnega proračuna. Ker so izdatki razdeljeni na številne postavke jih na tem mestu ne moremo v celoti našteti. Zato se bomo omejili na omembo le nekaterih, najpomembnejših postavk.

Izdatki za upravno osebje bodo znašali 3.997.779 lir, za pokojnino občinskih uslužbencev 2.450.509, stroški za tiskovine in pisarniške potrebščine 438.000, ogrevanje in razsvetljava občinskih uradov 486.000, stroški za trošarino 925.000, občinska postrežnica in paznica 342.000, poljski čuvaj 482.000, javna razsvetljava 500.000, izdatek za pokopališča 244.880, živinozdravnik 370.000, zdravniška služba 154.453, vodne pipe in napajališča 100.000, prispevek za Kraški vodovod 1.658.640, prispevek za SELVEG 432.6000, cestarji 470.800, konzorcijalni tehnični urad 740.000, vzdrževanje občinskih cest 1.370.000, šolske potrebščine 1.107.960, ogrevanje in razsvetljava šolskih prostorov 701.000, osebje otroških vrtcev 2.176.260, jestvine za otroške vrtce 1.000.000, občinska babica 783.825, konzorcijalni zdravnik 360.000, zdravila za siromašne občane 235.523, podpora nezakonskim otrokom 217.895, ra-

(Nadaljevanje na 4. strani)

KULTURA IN ZNANOST

A. ČERNIGOJ: *Ribiči*

Naš tržaški rojak, akademski slikar A. Černigoj, ki je znan daleč po svetu po svojih svojevrstnih umetniških delih, je tudi v zadnjih letih v raznih mestih razstavil svoja dela. Sedaj razstavlja v galeriji «Girasole» v Vidmu. Na sliki: ribiči (vbadanka)

Danilo Gorinšek mladinski pisatelj in gledališki umetnik

Le malo je slovenskih igralcev, ki bi se poleg službe odrski muzi, ukvarjali polnovredno še z literaturo. Zato moramo literarno dejavnost Danila Gorinška, rojenega leta 1905 v Lipnici v Avstriji, toliko bolj ceniti.

Že leta 1922 je zapustil kot osmošolec celjsko gimnazijo zaradi angažmaja v mariborskem Slovenskem narodnem gledališču, kjer je ostal do konca sezone 1922-23 nato pa je položil zrelostni izpit v Ptuju. V tem obdobju je že pošiljal pesmi v različne slovenske literarne liste. Mentor mu je bil prof. A. Sovre, ki je služboval v Ptuju. Po maturi je odšel študirat pravo na ljubljansko vseučilišče, presedlal na filozofijo, po očetovi smrti pa je študij opustil in se posvetil zgolj umetnosti. V tistem času je začel pisati prve mladinske pesmi in postal sotrudnik raznih mladinskih listov in mladinskih prilog slovenskih listov v Jugoslaviji in celo v Ameriki.

Pesmi je začel pisati že v prvih razredih gimnazije. Čeprav se je ukvarjal z različnimi literarnimi panogami, se je po nasvetu kritikov, ki so odkrili njegovo «neposrednost» in «izraziti dar vživljanja v otroško dušo», odločil, da se bo posvetil izključno mladinski literaturi. Leta 1927 je izšla v Celju njegova prva zbirka otroških pesmi «Maj».

Tej so sledile: 1928 «Pisani svet», 1929 «Naokrog». Leta 1933 je izšla pesniška zbirka «Majdine pesmi». Ob koncu vojne je Gorinšek zaupal tisku svojo peto zbirko otroških pesmi pod naslovom «Zlata tička». Leta 1947 je spet predelal «Rdečo kapico» ter skupno s Franom Rošem napisal mladinsko igro «Desetnica Alenčica». Njegova šesta zbirka otroških pesmi «Veseli raj» je izšla leta 1956. Leto poznenje pa je izdal izbor pripovedek «Šlapa Trapa in skopulja Grablja».

Mladinsko igro «Silni bič» je avtor začel snovati že leta 1953. Takrat je bila to tipična pravljična igra. Z leti pa je med snovanjem to namero opustil ter jo leta 1958 na novo napisal. Danilo Gorinšek, ki je še danes eden vodilnih igralcev, režiser in lektor Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru, nadaljuje s svojim literarnim delom in uverjeni smo, da nas bo kaj kmalu presenetil s kakim novim delom.

(Povzeto iz biltena, ki ga je objavilo Slovensko gledališče v Trstu)

Sibilla Aleramo umrla

V sredo zjutraj je v Rimu umrla znana italijanska napredna pesnica Sibilla Aleramo, stara 84 let. Njeno pravo ime je bilo Rina Faccio, Sibilla Aleramo pa je umetniško ime.

Pokojnica se je pojavila na literarni pozornici že leta 1906, ko je objavila svoj prvi roman pod imenom «Una donna». Po daljšem presledku je sledilo (leta 1919) njeno drugo delo «Il passaggio», kateremu so sledila nadaljnja dela. Postopoma je opustila prozo in se posvetila pesništvu. Njeno zadnje večje delo je izšlo v posebni knjigi pod naslovom «Dal mio diario», v katerem je dala posebnega poudarka problemom miru in socialne pravičnosti.

Sibilla Aleramo, ki je uživala v Italiji in v svetu veliko spoštovanje, je bila pred leti tudi v Trstu, kamor so jo povabile naše žene.

Dve novi premieri Slovenskega gledališča v Trstu

Slovensko gledališče v Trstu je pred kratkim uprizorilo dve novi premieri in sicer drame «Kastelka», ki je povzeta po Levstikovem romanu «Gadje gnezdo» ter mladinsko igro «Silni bič», ki jo je napisal mladinski pisatelj Danilo Gorinšek. O obeh delih piše naš kritik sledeče:

„Kastelka“

V nedeljo 27 decembra nam je Slovensko gledališče v Trstu predstavilo dramatizacijo Levstikovega romana «Gadje gnezdo». Delo je dramatiziral H. Grün in nosi novo ime «Kastelka». Dvorana je bila polna in ljudje so s pažnjo sledili izvajanju; najbrže zato, ker jim tema tega dela nikakor ni bila tuja. Zelo je ugajalo dobro izvajanje vseh nastopajočih.

Kar se tiče dramatizacije same, bi imeli morda kaj pripomniti. Seveda pa imamo v vidu dejstvo, da dramatizacija izhaja iz dela, ki ni popolnoma sodobno «vrši se v času prve svetovne vojne, ko je Avstrija zatirala Slovence in na tedanjem podeželju, ki je bistveno različ od sedanjega) in poleg tega napisanega v jeziku donečem in bogatim z zunanjim izražanjem duševnega stanja; vsega tega se moramo zavedati. Toda vzroke, ki so romanu dali pravico obstoja še danes, moramo iskati drugod: menim, da je ta prav v strastnem in neprestanem odporu proti vojni in nasilju, ki se izraža v tragediji matere, ki javno zaradi vojne in nasilja izgublja svoje tri sinove. Menim, da je le tu iskati kako pomanjkljivost predstave. Ne glede na to, da je mati, Nada Gabrijelčičeva, kot gost, prekrasno podala lik matere, ni istočasno zadonelo dovolj jasno tudi zakaj vse to in kaj storiti. Če je to Levstik povedal predvsem z podtekstom, je pač naša dolžnost to idejo oživeti, ker prav v tem obstoja sodobnost dela samega.

Dejali smo že, da so bili igralci prav vsi zelo dobri. Nada Gabrijelčičeva, ki jo v Trstu poznamo kot priznano umetnico — je letos zapustila tržaško gledališče — nas je zopet obiskala in nas prisrčno razveselila z močno kreacijo. Zelo dobri so bili tudi Miha Baloh kot Tone, Julij Guštin kot Jože in Stane Starešinič kot Janez. Štefka Drolčeva se nam je predstavila v vlogi Jele zopet v novi podobi in nas je znova prepričala, da imamo pri Slovenskem gledališču resnično nadarjeno igralko Zelo prijetna je bila tudi Zinka, katero je podala Bogdana Bratuževa. Pohvaliti moramo tudi izvrstno izpolnjene vloge Staneta Raztresena v vlogi Galjota, Justa Košute v vlogi komisarja in Jožka Lukeža v vlogi vojaškega sluge, Vestno so izpolnili svoje vloge tudi Leli Nakrstova, Zlata Rodoškova in Edvard Martinuzzi v manjših vlogah.

Pohvaliti moramo tudi režijo Jožeta Babiča, ki je predstavi dal močan zagon in povezal vse v skladno celoto. Asistent režije je bil Adrijan Rustja. Glasbeni motivi so bili vzeti iz filma «Kala» in so zelo dobro spremljali dogajanje. Zelo prijetna, enostavna in zgovorna je bila inscenacija Jožeta Cesarja.

Prav gotovo si bodo ljudje radi ogledali to novo predstavo in menim, da jim bo prav posebno blizu, ker kaže del našega življenja.

„Silni bič“

V nedeljo 10. t.m. je bila dobro obiskana dvorana Avditorija prva novi premieri Slovenskega gledališča v Trstu. Ta predstava je razveseljevala predvsem srca najmlajših, saj otrok je bilo v dvorani vse polno, lica vseh so bila razžarjena od napetega zasledovanja igre a oči so izmenoma odražale veselje, žalost, sočutje in jezo. Vsakdo je lahko slišal živahno reagiranje mladih gledalcev.

Ta posrečena otroška igra je «Silni bič» Danila Gorinška. Danilo Gorinšek, ki piše igre in pesmi predvsem za otroke in je tudi igralec v mariborskem gledališču, je to igrico napisal po vojni. Zavedajoč se novega okolja, v katerem živimo, je hotel sodobno miselnost odraziti tudi v pravljici; tako je nastala pravljična igra, približana otroku naše dobe. Otroci so je odlično sprejeli ter popolnoma ra-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Ugotovitve ameriških raziskovalcev

Raziskovalci nekega medicinskega instituta v Ameriki, so ugotovili, da imajo prav opice, ki se hranijo zgolj z bananami. V tem tropskem sadežu so namreč zasledili hormona serotonin in norepinefrin, ki uravnavata živčni sistem kakor tudi dragoceno človeško energijo. Domnevajo, da je s tema hormonoma mogoče vplivati tudi na spremembe v človeškem organizmu. Preprosteje povedano, z bananami bi bilo mogoče nadomestiti takoimenovane «pilule za srečo». Od tu je le samo še en korak do tega, da prično z anketo o tem, koliko je srečnih ljudi med jedci banan. Eno velja že sedaj: banane imajo boljši okus kot «pilule».

1959: leto velikih preokretov

(Pregled nekaterih važnejših dogodkov)

V današnji številki objavljamo drugi in zadnji del bežnega pregleda najvažnejših dogodkov v letu 1959. Kot poudarjamo tudi v naslovu, smemo po vsej pravici, kljub številnim neprijetnim pripetljajem in kljub najrazličnejšim poskusom sovražnikov miru in sloge med narodi, leto 1959 po vsej pravici imenovati leto temeljitega preokreta, seveda na boljše.

OBSODBA GLEZOSA

Nekako istočasno kot proces proti beneškim partizanom v Florenci, se je vršil tudi proces proti skupini grških rodoljubov in komunistov v Atenah, 22. julija pa je bila izrečena krivična obsodba proti nekaterim izmed njih. Med obsojenimi je tudi junaški antifašistični borec Glezos, ki je bil obsojen na 5 let ječe, 8 let odvzema državljanskih pravic in na 4 leta izgnanstva; Elcuterios Voutsas pa je bil obsojen na dosmrtno prisilno delo. Večje število obtožencev je bilo obsojenih na razne več ali manj hude kazni. Ker se je proces vršil pred vojaškim sodiščem, ni bilo mogoče zahtevati ponovne razprave na prizivnem sodišču. Proti tej obsodbi je protestirala vsa demokratična javnost, ne le v Grčiji temveč v svetu sploh. Protesti so bili tem odločnejši, ker je Glezos znan kot junaški borec proti hitlerjevski Nemčiji in je prvi po osvoboditvi, razobesil grško zastavo na atensko akropolo.

ZAKLJUČEK KONFERENCE V ŽENEVI

4. avgusta se je zaključila ženevska konferenca. V zaključnem poročilu je rečeno, da so se ministri sporazumeli o tem, da prekinejo konferenco do dneva, ki ga bodo pozneje skupno in sporazumno določili po diplomatski poti. Moskovska «Izvestja» so zaključek konference tako-le ocenila:

«Res je, da ni bil dosečen sporazum glede mnogih vprašanj, toda Ženeva je kljub temu ponovno dokazala možnost razpravljanja o teh vprašanjih, kakor tudi, da je mogoče najti skupni jezik, če je na obeh straneh dobra volja. Prezgodaj bi bilo delati bilanco o rezultatih konference, vendar pa je treba razmišljati o koristnosti dolgih razgovorov o vprašanjih ki so težavna. Številni zahodni politiki so še vedno priklenjeni na stare navade in se niso še odpovedali metodam politike hladne vojne. In prav te metode so v Ženevi povzročale mnogo težav.»

VOLITVE V ANGLIJI

Osmega oktobra so bile parlamentarne volitve v Angliji. Na volitvah so se zlasti močno uveljavili konservativci, dočim so laburisti močno nazadovali. Angleški volivci so namreč na tak način obračunali z nedosledno politiko, ki jo je vodila ta stranka.

HRUŠČEV V ZDA

18. novembra je govoril predsednik sovjetske vlade in sekretar KP SZ Nikita Hruščev na skupščini OZN. Predlagal je splošno in popolno razorožitev, ki naj se izvede v štirih letih. Če pa zahodne države ne sprejmejo tega načrta, je SZ pripravljena sprejeti tudi delne ukrepe. Zato je Hruščev predlagal, naj se za enkrat sporazumejo o naslednjih točkah: 1. O ustanovitvi področja nadzorstva z zmanjšanjem števila tujih čet v Zahodni Evropi; 2. ustanovitvi neatomskega področja v Srednji Evropi; 3. umik vseh tujih čet in likvidacija tujih vojaških oporišč; 4. sklenitvi nenapadalne pogodbe med državami atlantskega pakta in državami varšavskega pakta in 5. sporazumu o preprečitvi iznenadnih napadov. V tem zgodovinskem govoru je tovariš Hruščev med drugim poudaril tudi, da bi lahko z denarjem, ki bi bil prihranjen po prenehanju oboroževanja, lahko dvignili življenjsko raven prebivalstva in pomagali nezadostno razvitim deželam. Med drugim je podčrtal tudi sledeče: «Iskreno pravim vsem državam: razorožimo se popolnoma; tekmujmo pri zidanju več hiš, šol in bolnišnic; poglejmo kdo bo pridelal več žita in mleka ter izdelal več oblek in drugih potrošnih dobrin; ne tekmujmo med seboj, kdo ima več vodikovih bomb ali raketnih izstrelkov. Če se dve ali več držav ne more razumeti med seboj, tedaj morajo posredovati Združeni narodi. Njih naloga je ugladiti ostrine poti, ki vodijo do spopadov.»

ANTONIO GRAMSCI:

Pisma iz ječe

ANTONIO GRAMSCI *je bil od posebnega fašističnega sodišča obsojen na 20 let ječe. 10 dolgih let je preživel v raznih kaznilnicah, kjer je počasi umiral. Ko je skoro shiral so ga osvobodili, tako da je umrl «na svobodi». V vseh letih zapora je mnogo pisal. Poleg raznih razprav in študijev so iz let ječe znana tudi zbirka pisma, ki jih je pisal svojcem, materi, ženi, svakinji in dvema otrokoma, od katerih ni enega nikoli videl. Izmed 228 pisem, kolikor jih je objavljenih v posebni knjigi, smo jih brez vsakega kriterija izbrali pet in jih na tem mestu objavljamo. Ta pisma prevevajo sicer tudi elementarna čustva, ki so svojevrstni izraz zlatega srca, kakršno je bilo Gramscijevo.*

30. aprila 1928

Draga mama,

pošiljam Ti Deliovo sliko. Moj proces je določen za 28. maja: moje potovanje je torej tokrat blizu. Vsekakor Ti bom skušal brzojaviti. Z mojim zdravjem je še kar dobro. Skorajšnji proces deluje name dobro, ker se bom vsaj izmotal iz te enoličnosti. Naj Te ne skrbi in naj Te ne prestraši kakršna koli bo moja obsodba: sam pričakujem od štirinajst do sedemnajst let. Nemara pa bo še hujša, prav zato, ker zoper mene ni dokazov; a kaj sem vse utegnil zagrešiti, če nisem puščal za seboj sledov? Bodi dobre volje.

Objemam Te.

Ni.

Kaznilnica Turi, 25. januarja 1932

Draga Tanja,

...Še vedno prav ne razumeš, kakšna je dejanska kaznjenčeva psihologija. Kar povzroča največ muk, je stanje negotovosti, nedoločnosti vsega, kar mora priti od oseb, ki niso varnostni agenti, kar se pridružuje (sicer s precej drugačno dalinosežnostjo) stanju negotovosti in nedoločnosti, ki je za kaznjenca svojsko. Saj se po neštetih mukah in naporih premagovanja navadiš, da si predmet brez volje in subjektivnosti v nasprotju z administrativnim aparatom, ki te lahko vsak čas poslje sem ali tja, ali pa prisili, da korenito spremeniš navade itd. itd. Če se tem stroju in njegovim iracionalnim trzanjem doda še iracionalna in zmedena dejavnost lastne družine, se čuti zapornik naravnost zmečkanega in zmrvljenega. Nikoli ni treba delati načrtov in nedoločnih ter meglenih obljub, ni treba brusiti živcev, sicer se nemara zgodi tudi meni, ki sem sicer zelo potrpežljiv in zmožen kakršnega koli premagovanja, da bom neizprosno vsilieval «svojo lastno voljo» in zahteval, da z njo računate, čeprav to nima smisla, samo da bom sebi dokazal, da sem še živ.

Prisrčno Te objemam.

Antonio

Kaznilnica Turi, 18. julja 1932

Draga Julka,

prejel sem dve Tvoji pismi, in to od 24. junija in od 3. julija. Zadnje čase sem se malo slabše počutil (zadnje leto se mi to godi češče kot prej) in nisem sposoben, da bi Ti pisal obširneje. Vendar nai Ti povem, da sta me Tvoji zadnji pismi nekoliko osrečili. Prav zares se mi zdi, da si končno postala močnejša in da bolj sama sebi zaupaš. Takisto sem zadovoljen, da Ti več ne blodi po glavi psihoanalitsko zdravljenje, ki se mi spričo skromnega znanja, kolikor ga imam o njem, zdi vse preveč prepojeno s sleparstvom; to pa, ako se zdravniku ne posreči v kratkem premagati človekov odpor, le poslabša živčno bolezen, namesto, da bi jo pozdravilo, saj vsili bolniku razloge za nov nemir in za podvojeno psihično izčrpanost. Draga, zdi se mi, da se je mama, ko je rekla, da bo naredila iz Tebe «slona», izkazala kot najboljši in najbolj zaupanja vreden zdravnik.

Prisrčno Te objemam.

Antonio

Dragi Delio,

čutim, da sem nekoliko utrujen, in Ti ne morem mnogo pisati. A Ti mi le piši vselej in o vsem, kar Te v šoli zanima. Mislim, da Ti je zgodovina všeč, kot je bila všeč tudi meni, ko sem imel Tvoja leta, kar se nanaša na žive ljudi in na vse, kar je v zvezi z ljudmi, s kolikor se med seboj povežejo v družbo in delajo, se bojujejo in sami sebe izpopolnjujejo. Ni li tako?

Objemam Te.

Papa

Dragi Julik,

prejel sem fotografijo in pisemce, vendar se obe stvari ne skladata. V pismu tarnaš in se malone cmeriš kot petleten otrok, čeprav si že velik in krepak dečko in bi moral pogumno in mirno kljubovati dogodkom. Sam si mi bil nekoč pisal, da je šola, v katero hodiš, za to, da ne izgubiš šolskega leta. Ali se Ti zdi to malo? Razen tega je treba pregledati, ali nisi zaslužil, da so Te grajali? Vsekakor, če je treba nekaj narediti, je treba narediti brez pritoževanja in ne cviliti kot kužek, ki še sesa mleko, da bi se tako človek okoristil. Ni mi všeč, da deček, kot Ti tarna, medtem ko je na fotografiji videti, kot da si odločen in da hočeš čisto mirno doseči svoj smoter. Tako si mi zelo všeč in takemu Ti čestitam.

Objemam Te.

Papa

OPOMBA — *Julka je žena Gramscija, Delio in Julik sinova, Tanja pa je bila njegova svakinja.*

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

O zadržanju dr. Agneletta v občinskem svetu

Kot smo že poročali, je dr. Agneletto napravil veliko uslugo tržaškim demokristjanom, s tem, da je glasoval v občinskem svetu za proračun, ki so ga sestavil in predložili v odobritev.

Za nas, ki poznano zadržanje dr. Agneletta ni prav za prav ta «premislek» nobena senzacija. Vedno smo trdili in to trdimo tudi danes, da je dr. Agneletto zaveznik italijanske krščanske demokracije, katere voditelji so bili vedno in so nepoboljšljivi sovražniki Slovencev in jim zato odrekajo vse pravice, ne meneč se za osnovna človečanska načela, ne za določila republiške ustave in posebnega statuta, ki so ga podpisali tudi demokrstjanski prvaki in niti ne ta kščanska načela, s katerimi, pravijo, da so prežeti.

Dejstvo torej je, da če je demokristjanskim voditeljem v Trstu uspelo uiti skozi šivankino uho in obdržati vajeti tržaške občinske uprave v svojih rokah, se imajo zahvaliti prav dr. Agnelettu, ki jim je, kot smo že dejali, ponovno napravil dragoceno uslugo. Toda na to dejstvo se demokristjanski prvaki enostavno požvižgajo. Tako imamo priliko čitati v dnevnem časopisju, da so na zborovanju njihove stranke, ki je bilo preteklo nedeljo poročali, da imajo glasovi oddani za proračun izključno le upravi značaj ter da se za te glasove skupin, ki so podprle njihov občinski odbor, to je za glasove dr. Agneletta in dveh indipendentistov niso niti potegovali, niti se zanje pogajali, ter da KD poudarja jasni nacionalni značaj sedanjega občinskega odbora.

Kaj iz vsega lahko sklepamo? Nanmreč to, da je dr. Agneletto enostavno napravil dragoceno uslugo italijanskim nacionalističnim zaveznikom in da ni pri tem bil deležen nobenega zagotovila, da bo občinski odbor, ki ga sestavljajo ti, Slovencem sovražno nastrojeni politiki, v bodoče drugače ravnali z občani slovenskega jezika.

Zato lahko še enkrat s poudarkom pripišemo, da pomeni ravnanje dr. Agneletto enostavno izdajstvo nad interesi slovenskih občanov.

Potrebna je energična kampanja za pobijanje ponarejevanja živil

Tudi v Trstu so bili sprejeti konkretni sklepi za zaščito prebivalstva

Velik problem, ki je nastal v zvezi s ponarejevanjem živil, je vznemiril vse prebivalstvo tudi na Tržaškem ozemlju. To vznemirjenje je povsem upravičeno.

S tem problemom so se ukvarjale tudi občinske in pokrajinska uprava. Sprejeti so bili nujni ukrepi za zaščito prebivalstva. Tudi v parlamentu so razpravljali o tem vprašanju, kjer so med drugim poudarili, da se italijanska zahonodaja kaže pomanjkljiva v tem pogledu in so zato nujno potrebni odločni koraki za preprečitev nadaljnjih sleparij.

Toda še bolj kot za sleparije gre v tem primeru za vprašanja ljudskega zdravja, saj predstavljajo ponarejevanja živil resno nevarnost za vse potrošnike in to tem bolj ker ni mogoče vselej na kaj enostaven način ugotoviti ali so prehrambeni predmeti pristni ali ponarejeni. Zaradi tega je nujno da merodajni uradi povečajo vso svojo vestno in skrbno kontrolo nad živili, katere morajo tudi kemično analizirati.

Danes ne gre več v toliko, da se ugotovi n. pr. koliko vode je bilo primešano mleku ali vinu in ne ali je olje olivno ali semensko. Gre za vse drugo kar je mnogo resnejše, kajti kemična znanost je že tako napredovala, da se z njo lahko okoriščajo razni ponarejevalci in sleparji, ki so zmožni n. pr. pridobivati «užitno olje» celo iz najrazličnejših predmetov. Pa ne samo olje temveč tudi druga živila. Tako smo imeli priliko čitati, da so strokovnjaki ugotovili, da je bil «zelo dober» prepečenec za otroke narejen celo s primesi volovskega črevesja. Ne moremo se več zanesti niti na pristnost kruha, ker vemo, da so bile v testo pomešane razne prvine, ki nikakor niso pristne in zdravju koristne.

Prav zato je kampanja proti ponarejevalcem živil zelo koristna in nujna.

Da bodo pa ukrepi proti njim učinkovitejši, je nujno potrebno, da v tej kampanji sodelujejo vsi državljani.

Tudi v Trstu so načeli vprašanje kvarjenja in ponarejanja živilskih potrebščin. Pokrajinska komisija za nadzorstvo nad prehrano je sklenila okrepiti zlasti nadzorstvo nad najpotrebnejšimi živili. To nadzorstvo bodo opravili, kolikor se bo dalo, še preden bo živež prišel v Trst. Odločili so se namreč, da bodo vzorce raznih živil vzeli iz tovorov, prihajajočih iz raznih preskrbovalnih virov. To bodo delali na občinskih mitnicah. Posebna naročila glede zatiranja gljufij pri živežu so dobile tudi pristojne občinske in pokrajinske ustanove.

Na seji občinskih svetov po vaseh našega ozemlja ter na seji pokrajinskega sveta so razpravljali že večkrat o pobijanju goljufij z živili ter njihovega ponarejanje.

Tržaški podžupan Cumbat je na magistratu poročal o prvem obdobju dela mestne zdravstvene komisije. Ta je sestavila dodatne predloge za dopolnitev števila osebja pri komisarijatu za higieno, o ustanovitvi tehnične komisije, ki naj bi jo sestavljali strokovnjaki s tega področja, o poprejšnjem nadzorstvu nad vsemi pošiljkami živeža, ki prihajajo v Trst mimo štirih občinskih cestnih mitnic, po železnici in po morju.

Poudarili so tudi potrebo, naj bi to nadzorstvo razširili izven našega ozemlja in sicer s pomočjo ministrstva za kmetijstvo in gozde.

Pokrajinski svet je odobril resolucijo, ki pooblašča pokrajinski odbor, naj po določilih predsedniškega odloka štev. 987 z dne 10. junija 1955 dobija goljufije v pripravljanju in prodajanju kmetijskih pridelkov. To naj stori s svojimi uslužbenci, katere je pa treba prej za to primerno izuriti.

Premestitev ravnateljstva čistilnice „Aquila" v Milan

Tžaški občinski svet je soglasno sprejel resolucijo, v kateri obžaluje sklep, da bodo urade ravnateljstva petrolejskih čistilnic «Aquila» premestili v Milan. Resolucija naroča občinskemu odboru, naj posreduje za okrepitev dejavnosti tega podjetja, da bi tako navzlic tej prestavitvi pomnožili število uslužbencev ter povečali industrijsko in trgovinsko poslovanje čistilnice v Trstu.

Mejni prehodi v letu 1959

Obmejni promet med Tržaškim ozemljem, med področjem B v Istri ter med ostalim jugoslovanskim obmejnim pasom je leta 1959 malo upadel. Čez 21 mejnih prehodov, kolikor jih je na našem področju, je šlo na obe strani vsega skupaj pet milijonov 82 tisoč ljudi. Od tega je bilo dva milijona 441 tisoč takih, ki prebivajo v Trstu, ostalo odpade na druge kraje tostram in onstran meje.

Največ prehodov je bilo v decembru, ko je šlo čez mejo nad 475 tisoč obojih državljanov. Višek je ta promet dosegel o praznikih, ker je tedaj prihajalo več ljudi z one strani v Trstu zaradi božičnih nakupov.

Pač pa je narasel mednarodni promet tistih, ki so imeli potne liste. S temi je prekoračilo lani mejo na Tržaškem v obe strani milijon 120 tisoč potnikov, predlanskim pa 970.000.

Naročila na moskovsko „Pravdo"

Pokrajinska sekcija Italia-ZSSR v Trstu javlja, da se lahko naročite na moskovsko «Pravdo» v knijgarni «Rinacita» v Rimu, ul. Botteghe Oscure 2, tek. r. 1/27197 ali v «Libreria Internazionale» v Milanu, ul. Manzoni 40 — Galleria Manzoni. Letna naročnina znaša 3.600 lir.

Razdeljavanje podporne partijske znamke

Kot izhaja iz seznama, ki ga spodaj objavljamo, je več sekcij že doseglo in preseglo cilj v razdeljevanju podporne znamke partije. Ostale sekcije se bližajo cilju, med temi jih je več, tik pred zaključkom akcije; imamo pa tudi še nekaj sekcij, ki niso do danes poslale še nobene vsote osrednji upravi naše federacije.

Sekcije, ki so dosegle in presegle cilj so:

Curiel	80.000	Općine	10.650
Barriera	45.750	Log	1.600
Sv. Just-Staro m.	11.250	Konkonel	1.150
Barkovlje	10.000	Gropada-Padriče	650
S. Alojz	10.000	Razni	7.650
Pratolongo	10.400	Salež	2.000
Tomažič	22.700	Dolina	250
Magdalena	30.250	Boljunec	3.050
Škedenj	14.650	Domjo	950
Sv. Ana	26.900	Ricmanje	1.200
Sv. Jakob	19.700	Boršt	1.050
Milje	30.000	Rocol	8.400
Kolonkovec	1.100	Sv. Vid	6.250
Sv. Ivan-Podlon.	16.500	Bazovica	200
Lonjer	2.400	Sv. Marko	24.000
Greta	4.250	Arzenal	10.700
Rojan	7.400	Tovarna strojev	5.860
Prosek-Kontovel	2.100	Acegat	6.950
Trebče	4.310	Pončana	
Devin		Sv. Križ	
Mačkovlje		Repentabor	
Elizejske poljane		Nabrežina	
VOM-Magajna		Šempolaj	

Kampanja za včlanjevanje v Zvezo komunistične mladine

Častna naloga vseh partijskih sekcij je nuditi čimvečjo pomoč Zvezi komunistične mladine, oziroma krožkom komunistične mladine, da bodo lahko z uspehom zaključili akcijo obnavljanja izkaznic istočasno kot sekcije partije.

Kot vzgled uspešno opravljenega dela v tej kampanji objavljamo podatke iz nekaterih mladinskih krožkov:

BARRIERA: komunistična mladina je končala akcijo in vpisala 31 mladincev in mladink:

MILJE: tudi v tem krožku so končali obnavljanje izkaznic in vpisali 30 novih članov iz mladinskih vrst;

KOLONKOVEC: obnovili so izkaznice komunistične mladine stoodstotno ter pridobili še 20 novih članov;

GRETA: 100% obnovljene izkaznice in 5 novih članov;

OPČINE: 100% obnovljene izkaznice in 3 novi člani;

ROCOL: obnovili so izkaznice 80% in imajo 5 novih članov;

PRATOLONGO: tudi v tem krožku so pri 80% cilja; do sedaj so vpisali enega člana.

305 novih članov KP

V trenutku, ko je bil list že urejen, nam je organizacijski odsek federacije sporočil naslednje podatke o včlanjevanju v partijo, ki je v teku. Poročilo se glasi:

Naše sekcije so v počastitev I. kongresa Avtonomne tržaške federacije KPI okrepile akcije za vpisovanje novih članov v partijo. To potrjujejo številni zelo poučni primeri. Za vzgled v tem primeru naj navedemo sekcijo v Križu, ki je v teh dneh na novo vpisala v partijo 7 tovarišev. S tem se je povečalo število novih članov v Križu na 16.

Druge sekcije so dosegle naslednje rezultate:

Sekcija Sv. Just je v teh dneh vpisala 7 novih članov ter tako povečala število vpisanih v letu 1960 na 21; Rocol je prištel 13 novim vpisanim še nadalnje 3 nove člane; Sv. Ivan-Podlonjer je zaključil delo zavčlanjevanje ter tako izpolnil obljubo, ki jo je dal v čast kongresu federacije. Na novo je v tej sekciji vpisanih 13 tovarišev, od katerih so jih 10 vpisal ravno v teh dneh.

Sekcija Curiel je v teh dneh vpisala 7 novih tovarišev ter tako povečala število letos vpisanih v partijo na 15. Celica v ladjedelnici Sv. Marka je te dni vpisala dva nova tovariša, vseh na novo vpisanih tovarišev pa je 12. Sekcija pri Magdaleni, je v zadnjem tednu podvojila število svojih novih članov. Na novo je vpisanih 10 tovarišev. V Škednju so te dni vpisali 4 nove člane ter tako povečali število letos vpisanih na 9, Kolonkovec na 7, sekcija Tomažič pa na 15.

Pratolongo ima doslej 6 novih članov, od katerih so dva vpisali v teh dneh, celica ACEGAT je 100% obnovila članske izkaznice, celica v Tovarni strojev pa je vpisala 2 nova člana.

Lep uspeh v tej kampanji so dosegli tudi tovariši na Greti, kjer je na novo vpisanih 19 tovarišev.

Po zaslugi tovarišev je bilo letošnji kampanji za vpisovanje v partijo doslej, na novo sprejetih skupno 305 novih članov na celotnem področju naše federacije.

Nov Dijaški dom

Prve dni januarja so otvorili nov slovenski dijaški dom v Trstu, ki je bil pred kratkim dograjen v ulici Ginnastica 72. Nova zgradba, ki je bila zgrajena v ta namen, je najsodobneje opremljena in se deli v dva dela, en del je namenjen fantom, drugi pa dekletom.

3. januarja so si nov dom ogledali tudi predstavniki tržaških šolskih oblasti, med katerimi je bil tudi šolski skrbnik, slovenski šolski nadzornik in drugi.

Dijaški dom vrši važno poslanstvo, saj se v njem vzgajajo številni dijaki iz bližnje in daljnje okolice. Tudi številni dijaki iz mesta samega hodijo čez dan v dom kjer imajo možnost, da nemoteno študirajo.

Za dijaški dom skrbi dobrodelna organizacija Dijaška matica.

Gradnja novega sedeža INPS

Državni zavod za socialno skrbstvo — INPS — bo začel zidati nov redež na oglu ulic Udine in Sant'Anastasio. Z zidavo bi morali pričeti še pred koncem prihodnjega leta. S stavbiščem vred bo novo poslopje stalo kakih 700 milijonov lir. Novo poslopje bo zavzemalo okoli 2000 kvadratnih metrov površine, zazidana prostornina pa bo znašala približno 25.000 kubičnih metrov.

Medtem bo ustanova INPS začela zidati tudi veliko stanovanjsko palačo v ulici Carducci, blizu Ponte della Fabbra. Poslopje bo gledalo na ulico Carducci in ulico Giacinto Gallina. V pritličju bo prehod, ki bo vezal obe cesti, v njem pa bodo razne trgovine. Hiša bo imela sedem nadstropij, v njej bodo uradi in stanovenja. Stala bo kakih 150 milijonov lir.

Intervencija tov. Franca Gombača v tržaškem občinskem svetu

Vprašanje pokritih tržnic, javnih vrtov in drevoredov

Razprava o tržaškem občinskem proračunu je zaključena in proračun, ki ga je izdelala klerikalna občinska uprava je bil s podporo dveh indipendentističnih svetovalcev ter prvaka SDZ, dr. Agneletta, odobren z 31 glasovi. Demokristjani se imajo pač zahvaliti gori omenjenim svetovalcem, da so se obdržali na krmilu tržaške občine. Toda o tem smo pisali že v prejšnji številki. O uslugi, ki jo je dr. Agneletto še enkrat napravil demokristjanom in kako to uslugo demokristjanski prvaki cenijo, pišemo tudi na drugem mestu.

Kot je znano so komunisti glasovali proti proračunu, ki ni upošteval zahtev in potreb širokih množic občanov. Kako so ocenjali naši svetovalci ta proračun nam kažejo tudi govori, ki so jih ti imeli na sejah občinskega sveta Kljub temu, da je proračun že za nami, smatramo za umestno, da v današnji številki objavimo v izvlečku govor, ki ga je imel na eni izmed zadnjih proračunskih sej naš svetovalec, tovariš Franc Gombač.

* * *

Občinski proračun predvideva nakazilo za mestne tržnice dveh zneskov in sicer 15 milijonov lir v členu 163 in 7 milijonov v členu 168. Prva vsota je namenjana za dela v centralni ribji tržnici. Nakazilo je bilo soglasno odobreno. Gre za dela razširitve dvorane za dražbe in gradnjo kadi za žive ribe ter za druga potrebna dela. Druga vsota 7 milijonov lir je namenjena za dela, ki se imajo izvršiti v prvem nadstropju pokrite tržnice v ul. Carducci ter za postavitev nekaterih stojnic za prodajo rib v okrajnih tržnicah.

Dela bodo finansirana s posojilom in bodo še povečala važnost I. nadstropja zgoraj omenjene tržnice, ki se je posebno z otvoritvijo prodaje rib znatno razvila. Kar se tiče stojnic za prodajo rib na trgu Ponterosso moram opozoriti, da so se slednje odkazale prodajalcem, ne na podlagi žrebanja, kot se je napravilo v ul. Carducci, marveč so bile stojnice odkazane osebno. Delegacija prodajalcev rib se je zaradi tega tudi pritožila pri odborniku Cumbatu. S svoje strani moram ugotoviti, da se morajo stojnice odkazati prodajalcem na podlagi žreba, ker je edino ta način pravilen.

Ob tej priliki ugotavljam, da se v proračun sploh niso upoštevali načrti za pokrite tržnice na trgih Giuliani in Perugino. Občinski odbor se očividno ne zaveda važnosti, ki jih imajo okrajne tržnice za vse mesto. Slednje pomenijo večjo trgovsko dejavnost kar je v korist vsega kolektiva.

Če primerjamo vključitev v proračun visoke vsote 80 milijonov lir za vrtne nasade na barkovljanskem obrežju, s potrebo graditve pokritih tržnic v okrajih, bomo našli očividno protislovje v osnovanju nakazil, ker se je hotelo namreč dati prednost delu, ki je bilo načrtovano v zadnjem času, medtem ko se je opustilo drugo, ki je predvideno že več let.

S tem seveda nočem osporavati važnosti vrtov in gozdov, toda na vsak način se ne sme tako lahkomiselno zamenjati nakazila.

Kar se tiče člena 168 v proračunu, se hočem dotakniti — čeprav samo v glavnih obrisih — problema zelenjavnega trga. Svojčas sem postavil v občinskem svetu vprašanje pomanjkanja prostora, ki je dejansko tesen za vse, ki prihajajo na trg. Po mojem mnenju bi treba to vprašanje načeti že v proračunu za 1960, čeprav samo s simboličnim nakazilom. Vprašanje prostora se bo pač lahko rešilo v prihodnosti. Pristojno ministrstvo je namreč sporočilo, da bodo nakazali visoke vsote za gradnjo stanovanjskih hiš za begunce, ki še bivajo v taboriščih. Predlaga naj se zato, da se kot prvo ukine taborišče Campo Marzio in tako bo na razpolago nov prostor za zelenjavni trg. Zato naj se v členu 168 nakaže v to svrho 50 milijonov lir in naj se razpiše natečaj za zadevni načrt gradnje dodatnega dela zelenjavnega trga.

Poskusna postaja za pridelovanje povrtnine

Za vzdrževanje vrtov, drevoredov in sprehajališč je v členu 76 predvidena vsota 110 milijonov 427 tisoč lir. Od te vsote bi šlo za osebje, ki je nameščeno za negovanje vrtov in nasadov 102.021.000 lir, za nakup sadik in vzdrževanje, orodje itd. 3,200.000, za vzdrževanje vozil 250.000, za obnovitev in vzdrževanje drevoredov 1 milijon, uporabo vode za namakanje 1.628.000, čiščenje odtočnih kanalov 150.000 in 2,178.000 lir pa za razne druge stroške.

Predvsem je treba ugotoviti, da je postavka za osebje v primeri z letom 1958 za 2.449.000 lir nižja. To pomeni, da se je število osebja znižalo za 11 oseb, kar gotovo ni v korist dobrega vzdrževanja vrtov in nasadov. Trst ima 17 javnih vrtov, 10 igrišč, 4 parke, 3 vile, 2 vrta, 39 drevoredov, 3 sprehajališča zasenčena z drevesi, 6 mestnih gozdov in poleg tega še 2.100 hektarov kraških gozdov in pašnikov, ki so last občine in države.

Sedanje število osebja nikakor ne odgovarja dejanskim potrebam, zato bo dolžnost občinske uprave, da nekaj ukrene v tem smislu. Sicer je v osnutku proračuna za 1960 neka navedba, ki pa je preveč posplošena; govori namreč o zaposlitvi 8 oseb za oskrbovanje občinskih gozdov. Verjetno bodo samo sezonski nameščenci, kot so za čiščenje borovnega prelca. Če pa bodo stalno zaposleni, je število vsekakor prenizko, posebno če upoštevamo razsežnost gozdov in bodoči gozdič na barkovljanskem obrežju, kjer bo za oskrbovanje potrebnih vsaj pet oseb.

Člen 106 a) predvideva nakazilo 4,500.000 lir za zatiranje borovega prelca in člen 106 bis 1,200.000 lir za vzdrževanje občinski gozdov in zaščito proti požarom vzdolž železniških prog.

Razširitev mesta z gradnjo novih naselij vzbuja zaskrbljenost zaradi gojenja povrtnin v predmestju, ki bo moralo izginiti čez kakih 10 ali 20 let. Poudariti je treba, da so tržaške povrtnine znane v vsej pokrajini. Če bodo morali vrtovi zgineti pred novimi gradnjami, bo to velika škoda za kategorijo pridelovalcev povrtnin. Zato si je treba postaviti vprašanje, kje si bo v prihodnosti naše mesto preskrbelo povrtnine? Možnosti obstojajo. Te kulture bo treba premestiti na tržaško planoto in v tem bi morala dati občina, s sodelovanjem pokrajine, dober vzgled. Ustanoviti bi morala poskusno postajo na občinskih zemljiščih med Bazovico in Trebčami. To bi bil prvi poskus bonificiranja kraške zemlje. Vodo za namakanje se lahko črpa v trebenskih jamah. V bistvu predlagam ustanovitev poskusnega vrta za gojenje povrtnin, ki bi se nahajal v neposredni bližini mesta.

Upoštevajoč skupnost problema kmetijstva in pogozdovanja, moram zaključiti, da manjka — posebno za kmetijstvo — ekonomski načrt, ki bi se vključil kot pozitiven činitelj v socialno življenje mesta. Zato se ne morem zadovoljiti s proračunom, ki predvideva nezadostna nakazila, kar bo v bodoče občutilo vzdrževanje naših parkov in vrtov.

Življenje pešca je v mestu, posebno pri nekaterih prehodih čez cesto, v vedno večji nevarnosti. Vsi smo se strinjali z gradnjo podvoza za pešče na Trgu Goldoni, ki se pa do sedaj ni izvedla. Poleg tega bo treba zgraditi še druge, kot n.pr. pri Portici di Chiozza in na Trgu Libertà. O tem vprašanju bom še govoril ob priliki diskusije o finančnem proračunu 1960.

Člen 169 predloženega proračuna predvideva 35 milijonov lir za izboljšanje javne razsvetljave. Slednja je tesno povezana z varnostjo prometa peščev. Zato smo z naše strani odobrili vse sklepe, ki se tičejo ojačanja javne razsvetljave in priporočamo občinskemu odboru, naj tega vprašanja ne zanemari, ker še danes razsvetljava ulic ne odgovarja.

V zaključku moje intervencije želim postaviti v proučitev občinskemu odboru naslednje predloge naše skupine:

1. poskrbeti za nakazilo, čeprav simbolično, za razpis natečaja za gradnjo dodatnega dela zelenjavnega trga;

2. zgraditi dve okrajni pokriti tržnici na trgih Giuliani in Perugino:

3. ustanoviti poskusne vrtove za pridelovanje povrtnin na kraški planoti, med Bazovico in Trebčami ter tako ustanoviti «Selad za kmetijstvo», kot začetek prve faze bonificiranje našega Krasa.

Nadaljevanje s 1. in 3. strani

Industrija v ČSR

(Nadaljevanje s 1. strani)

načrta za dokončno rešitev stanovanjskega vprašanja. V letih 1958-1970 bodo v ČSR zgradili 1 milijon dvestotisoč novih stanovanj tako, da bo imela vsaka družina komfortno stanovanje.

Med poglavitne cilje glede višje življenjske ravni, spada tudi izenačenje življenjske ravni na deželi z mestom, dvig življenjske ravni prebivalstva pokrajin. Pri tem nam služi za vzgled nagel razvoj gospodarstva na Slovaškem, kjer bo industrijska proizvodnja leta 1957, 17 krat večja kot je bila leta 1937.

Ko govorimo o razvoju življenjske ravni na Češkoslovaškem, je treba upoštevati tudi dejstvo, da so vsi državljani zaposleni, nadalje razširitev pridobitev, ki so jih deležni v obliki brezplačnih uslug na področju javne vzgoje in zdravstva, zavarovanja delavcev v primeri bolezni in starosti.

Iz vseh teh razlogov lahko trdimo, da ne more danes nobena kapitalistična država tekmovati s Češkoslovaško, kar se tiče ritma višanja realnega zaslužka prebivalstva.

Delovanje občinske uprave v Zgoniku

(Nadaljevanje na 3. strani)

čuni bolnišnic v občinsko breme 1.100.000, izdatki za cerkve 100.000, stroški za upravne in senatne volitve 970.000, cestni kažipoti 170.000, oprema novega šolskega poslopja v Zgoniku 2.300.000 in dopolnitev opreme v drugih šolah 320.000.

Razen gornjih, je še vrsta drugih manjših postavk. Predvideno je, da bo imela občina v prihodnjem letu 29.622 189 lir izdatkov, zato bo za uravnovešenje tega proračuna potrebna državna podpora v znesku 19 milijonov 581.489 lir.

Kot smo videli v gornjih postavkah, ima zgoniška občina največ dohodkov ravno od davkov. Vsi ostali dohodki so sorazmerno zelo majhni. Zato je spričo sedanje občinske ureditve nemogoče, da bi se lahko male občine, kakršna je prav zgoniška občina, same vzdrževale, ne da bi bilo zato potrebna državna podpora. Obstoječa ureditev zahteva celo vrsto stroškov in se ne ozira na to, ali jih občina sama zmore. Ti stroški so zelo veliki, kljub temu, da je tako zgoniška kot repentabrska občina povezana v konzorciju kraških občin tako glede živinozdravniške kot zdravniške službe in vodovodne oskrbe.

Zato, da bodo male podeželjske občine lahko same izhajale, in ne da bi bila zanje potrebna večja državna podpora, je nujno potreben nov zakon o občinskih upravah.

Za sprejem takega zakona, čigar osnutek je izdelalo združenje demokratičnih občin Italije, so se izrekle tudi naše male občine, povrh tega je prav zgoniška občina, po prizadevanju župana Pirca, prva na Tržaškem ozemlju zaprosila za uvrstitev med tako imenovane gorske občine, ki so proste raznih davkov ter imajo druge primerne ugodnosti, med katere spadajo tudi izredni prispevki za izboljšanja pašnikov in travnikov ter oskrbovanje z vodo za namakanje po primerno znižanih cenah. Le ako se bo eno in drugo izpolnilo, je mogoče pričakovati, da se bodo naše male občine, med katerimi je tudi zgoniška občina, same vzdrževale.

V tem sestavku, ki je sicer nepopoln, saj v njem ne obravnavamo načrtno vseh problemov zgoniške občine — kar pa upamo, da bomo storili enkrat kasneje, smo skušali vsaj bežno prikazati pozitivne rezultate delovanja demokratične zgoniške občinske uprave. Bilanca, ki jo ta uprava polaga tako ob zaključku sedanjega poslovnega leta, kakor lahko rečemo deloma tudi pred skorajšnjim zaključkom sedanje mandatne dobe, je pozitivna in v vsestransko korist vseh občanov. Zato nam ne preostane drugo, kot da tej občinski upravi, ki jo že toliko let tako uspešno vodi naš dragi tovariš Lojze Pirc, prisrčno čestitamo.

M. K.

Predstave Slovenskega gledališča v Trstu

(Nadaljevanje s 3. strani)

zumeli. Zelo so ugajale tudi zaključne simbolne žive slike vsakega dejanja.

Seveda pa ne smemo pozabiti ogromnega deleža zasluge ki gre igralcem in režiserju. Režiser Jožko Lukeš je z ljubeznijo proniknil v otrokovo dušo ter ubral «prave strune». Igralci so bili vsi sproščeni, iskreni in zelo prijetni. Popolnoma jim verjamemo, ko čitamo v Gledališkem listu, da so se na predstavo pripravljali ljubeče in marljivo. Prav posebno pa so otrokom ugajali dobra in nežna Marjetica, katero je podala Mira Sardočeva, neustrašeni junak Zmagan - Silvij Kobal, prekrano vživet Pepček - Edvard Martinuzzi in skrivnostni dobri mož Votlinar - Justo Košuta. Zelo dobri in živeti so bili tudi Rado Nakrst - kočar, Stradež in njegova žena Leli Nakrstova, Stane Razstresen v vlogi graščaka, Zlata Rodoškova v vlogi plemenite Rosalinde, Modest Sancin kot graščak Ošaben, Danilo Turk v podobi grajskega biriča Lipe, Julij Guštin in Edvin Martinuzzi kot grajska služabnika, Švagan kot mogotec Grabež ter ostali nastopajoči. Dobra je bila inscenacija Adalberta.

Prav gotovo bo imela predstava še mnogo uspehov in je bodo otroci povsod radostno sprejeli; otroci namreč še vedno ljubijo pravlico, a to prav posebno ako jo pripovedujejo ljudje, ki so jim bližji: ljudje nove dobe in nove miselnosti.

S. A

OBVESTILA KMETOVALCEM

Naročila trt in sadnega drevja

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo sporoča, da so se pričela sprejemati naročila za nakup trtnih (divjak in cepljenk) in sadnega drevja za pomladansko saditev. Dan bo prispevek v najvišjem znesku 50% nakupne cene.

Naročiti je treba najmanj 50 trt cepljenk, 100 divjih trtnih sadik in 25 sadnih drevesc.

Ob naročilu mora zainteresiranec plačati na račun 10.— lir za vsako divjo trtno sadiko, 25 lir za vsako trtno sadiko cepljenko ter 100.— lir za vsako sadno drevesce.

Naročila se sprejemajo do vključno 20. februarja t. l.

Naročila en dan starih piščet

V skladu z odredbo Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo v prid povečanja in izboljšanja kokošjereje, bo tukajšnje Kmetijsko nadzorništvo nudilo tudi letos prispevek za nakup en dan starih piščet sledečih odbranih pasem: Plymouth bela, New Hampshire, Rode Island Parmenter in Bela livorneška.

Kokošjerejci, ki želijo poslužiti se imenovanega prispevka za obnovo svojih vzrejišč, lahko naročijo pri Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu — ulica Ghega, 6 najmanj 25 piščet iste pasme in ne več kot dve pasmi. Naročila se sprejemajo od četrtka 14. januarja t. m. in do vključno ponedeljka 15. februarja p.m.: vsekakor naročila se bodo zaključila o poteku nakazanih fondov.

Ob naročilu mora zainteresirani kokošjerejec plačati 120 lir za vsako naročeno pišče.

Razdeljevanje piščet se bo vršilo meseca marca in aprila t.l.

Slovensko gledališče v Trstu

Gostovanje DRAME S.N.G. iz Ljubljane

V soboto 23. januarja 1960 ob 21. uri in v nedeljo 24. januarja 1960 od 16.30 v AVDITORIJU

Reginald Rose in Horst Badjuhn

DVANAJST POROTNIKOV

Igra v treh dejanjih

Prireditev v Borštu

Prosvetno društvo «Slonec» v Borštu vljudno vabi na *kulturno prireditev*, ki bo v soboto 16. t m. ob 20.30 in v nedeljo 17. t. m. ob 16.30 v prosvetni dvorani v Borštvu.

Velika izbira štedilnikov
peči na premog, plin in elektriko
zaloga tekočega plina in postrežba na dom
BRUSINI CARLO
zastopnik "FLAMINAGAS,,
TRST - Ul. Cesare Battisti, 20. - Telef. 29-041